

ПАКУЛЬ
МЕСЯЦ РАСЦЕ

3

ВЕЛАСІПЕД
АД «ЗВЯЗДЫ»
РАЗЫГРАНЫ!

6

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

23
КАСТРЫЧНИКА
2019 г.
СЕРАДА
№ 202 (29069)

ЗВЯЗДА

ЗАЎЖДЫ Ў БАЯВОЙ ГАТОЎНАСЦІ

Службе бяспекі Прэзідэнта — 25 гадоў

У Палацы Незалежнасці адбылася цырымонія ўзнагароджання ваеннаслужачых і ўручэння пагонаў старшаму афіцэрскаму складу Службы бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Перш за ўсё кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павіншаваў удзельнікаў урачыстасці з 25-годдзем Службы бяспекі. «Сённяшняя дата — чарговая значная веха ў гісторыі нашага падраздзялення, — сказаў ён. — Чвэрць стагоддзя таму мы стварылі Службу практычна з нуля. Мы не ўяўлялі, якой яна павінна быць, не ведалі, чым яна павінна займацца. Упершыню ў гісторыі суверэннай Беларусі з'явілася такое падраздзяленне. Не было асаблівых рэсурсаў, ды і вопыту. Але былі людзі і глыбокія традыцыі той вялікай краіны».

Пры фарміраванні падраздзялення з новымі кампетэнцыямі былі адабраныя найлепшыя супрацоўнікі сілавых ведамстваў Беларусі — прафесіяналы і патрыёты з высокім пачуццём абавязку перад краінай і народам, нагадаў Прэзідэнт.

«Мы тады стваралі нашу Службу бяспекі, можна шчыра сказаць, на рэштках структур краіны, якая была разбурана: адпаведных падраздзяленняў Камітэта дзяржаўнага бяспекі, Міністэрства ўнутраных спраў, групы «Альфа» і іншых сілавых структур, — дадаў ён. — Сёння ж мы маеце самую сучасную зброю, здольныя якасна вырашаць найскладанейшыя задачы ў любым пункце Беларусі. У экстрэмальных сітуацыях гатовы дзейнічаць вытрымана, дакладна, зладжана, які трэба спецслужбе, — непрыкметна, але ў той жа час эфектыўна».

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў: забеспячэнне бяспекі, абарона нацыянальных інтарэсаў краіны і народа — штодзённая праца супрацоўнікаў элітнага падраздзялення. «Вы знаходзіцеся штодзінна і штохвіліну, кожную секунду ў баявым страі і поўнай баявой гатоўнасці, — адзначыў ён. — Гэта шмат у чым вызначае прэстыж нашай суверэннай дзяржавы. А цудоўную вывучку пацвярджаюць шматлікія поспехі на міжнародных спаборніцтвах рознага ўзроўню».

У тым ліку і дзякуючы Службе бяспекі Прэзідэнта сёння ў Беларусі захоўваецца мір і спакой, звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка. Разам з тым на планеце літаральна штодзінна расце напружанасць. Абвастраецца сітуацыя і паблізу нашых граніц.

«Замест пояса добрасуседства, які мы прапаноўваем, вымалёўваецца дуга нестабільнасці, і ў гэтай сітуацыі вы павінны зрабіць усё, каб нават не даць нагоды дэструктыўным сілам разбурыць мір, створаны на гэтай зямлі. — акцэнтаваў Прэзідэнт — У мірны час вы не толькі забяспечваеце свой фронт работ, але і дэманструеце ўсім, асабліва ўнутры нашага грамадства, што спакой у нашай краіне — рэч сталая, мір — трывалы. У выпадку, не дай Бог, агрэсіі супраць нашай дзяржавы задача воінаў элітнага падраздзялення — быць наперадзе ўсіх іншых, каб абараніць нашу краіну, нашу Айчыну і нашых грамадзян».

Лідар Беларусі загадаў супрацоўнікам Службы бяспекі максімальна выкарыстоўваць свой інтэлектуальны патэнцыял, пралічваць магчымыя варыянты і дзейнічаць на аперэджанне, быць пераадольнай сцяной на шляху любой пагрозы, абараніць жыцці людзей.

«Выконваючы прафесійны абавязак на найвышэйшым узроўні, па факце вы забяспечваеце нацыянальную бяспеку Беларусі. І, як бы пафасна гэта ні гучала, з'яўляецеся апорай міру і стабільнасці ў нашым грамадстве», — дадаў ён.

Беларусы цэняць і шануюць усіх тых, хто па паклічу сэрца справы ўсяго жыцця абірае самааддаанае служэнне Айчыне, адзначыў кіраўнік дзяржавы і заклікаў быць вартымі такога даверу.

«Упаўнены, словы, якія размяшчаны на адваротным баку палатнішча Сцяга Службы бяспекі: «АБАВЯЗАК, ГОНАР, АЙЧЫНА», — не проста дэвіз, а рэальны арыенцір для кожнага з вас», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Ён падзякаваў за службу ўсім дзеючым супрацоўнікам і ветэранам, пажадаў ім моцнага здароўя, шчасця і поспеху ў прафесійнай дзейнасці на дабро Беларусі.

У слове ў адказ начальнік Службы бяспекі Прэзідэнта Дзмітрый Шахраў паабяцаў прыкладаць максімум намаганняў, каб Служба заставалася прыкладам у выкананні воінскага абавязку, вернасці прысьве, а таксама ў якасным і эфектыўным выкананні пастаўленых задач.

Кіраўнік падраздзялення ўручыў Прэзідэнту памятны юбілейны медаль у гонар 25-годдзя Службы бяспекі.

Пасля гэтага Аляксандр Лукашэнка сказаў: «У краіне ёсць некалькі падраздзяленняў, якія заўсёды знаходзяцца ў поўнай баявой гатоўнасці, гэта значыць, якія цягам некалькіх секунд гатовыя выканаць свой абавязак па прызначэнні... І памятайце, у вас заўсёды павінны быць чыстыя рукі, светлыя, чыстыя твары і вочы, бо гэта не толькі вашы рукі і вашы вочы. Гэта рукі і вочы Прэзідэнта, кіраўніка дзяржавы».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Фота: Аляксандр МІНЯНКО

Дзяжурны па пераправе

Не адно дзесяцігоддзе выконвае брыгадзірскія абавязкі на пароме ў горадзе Дзісна Віктар ПЯТКОЎ. На сваёй змене Віктар Анатольвіч — рулявы: запускае дызельны рухавік, адкальвае і прычальвае да берагоў, сочыць за паркоўкай на пароме аўтакатарнай тэхнікі, за бяспекай пасажыраў. Паром праз Заходнюю Дзвіну злучае Мёрскі і Верхнядзвінскі раёны, якія знаходзяцца на супрацьлеглых берагах вялікай ракі.

Энергаэфектыўнасць

Рыхтуемця

да 4-й прамысловай рэвалюцыі

Лічбавізацыя брыкету, газавы кандэнсатар, аўтакіраванне вадой

Гэтыя і іншыя праекты і кірункі дзейнасці сталі пераможцамі пятага юбілейнага конкурсу «Лідар энергаэфектыўнасці — 2019». Пра зніжэнне энергаэфектывнасці валавога ўнутранага прадукту (ВУП) у краіне, павышэнне энерганезалежнасці і бяспекі, а таксама пра перспектывы выкарыстання атамнай энергіі гаварылі пераможцы спаборніцтваў і спецыялісты энергетычнай сферы.

Эканомія на торфавых гікакалорыях

— Сёлета на конкурсе шырока прадстаўлены сістэмы аўтаматызацыі ў энергетыцы, а таксама перспектывы тэхналогіі ў сістэмах цэпла- і водазабеспячэння. Фактычна сектар аўтаматызацыі і лічбавізацыі ў энергетыцы становіцца прывяртэтным пры ўкараненні энергаэфектыўных мерапрыемстваў, — заўважыў Андрэй МАЛОЧКА, кіраўнік аддзела агульнай энергетыкі, старшыня экспертнага савета конкурсу, прадстаўляючы пераможцаў.

— Згодна са звесткамі міжнароднага энергетычнага агенцтва, з 1990 года да сённяшняга дня мы знізі-

лі энергаэфектывнасць ВУП амаль у 3,5 раза, з 550 кг да 160 кг нафтавага эквіваленту на тысячу долараў. Доля аднаўляльных крыніц энергіі пры гэтым павялічылася амаль удвая — з 3,3% да 6,2% па выніках 2018-га, — падзяліўся Андрэй МІНЯНКОЎ, начальнік аддзела навукова-тэхнічнай палітыкі і знешнеканамічных сувязяў Дэпартамента па энергаэфектыўнасці. — Гэта і змяншае сабекошт прадукцыі, і павышае дабрабыт грамадзян.

У планах — сэканоміць за пяць гадоў 5 мільянаў тон умоўнага паліва. Вадзім ШАЛЮНІК, генеральны дырэктар прадпрыемства «Мінгаз», раскажаў пра ўкараненне сучасных тэхналогій падчас рэканструкцыі торфабрыкетнага заводу:

— Мы пачалі з пытанняў аўтаматызацыі вытворчасці прадукцыі і па завяршэнні рэканструкцыі кацельнай бачым, што сёння выходзім на верхні ўзровень лічбавізацыі вытворчасці брыкету і ўліку цеплавой энергіі. За гады, што мы адпрацавалі, толькі на адной гікакалорый цеплаэнергіі знізілі затраты на 35%, на вытворчасці адной тоны брыкету сэканомілі 7% электраэнергіі. **СТАР. 2**

Аздараўленне

СЕЗОН ЗАКРЫТЫ

Сёлета ў лагерах адпачыла на 11 тысяч дзяцей больш, чым летась

Гэтым летам у лагерах прайшлі аздараўленне 392 тысячы дзяцей. Такой значнай лічбы, а гэта між іншым 41,5% юных беларусаў, удалося дасягнуць упершыню за два апошнія дзесяцігоддзі. Падлеткі ва ўзросце ад 15 да 18 гадоў адпачывалі пераважна ў профільных лагерах. У Беларусі развіваюцца аздараўленчыя ўстановы не толькі звыклай ваенна-патрыятычнай ці спартыўнай накіраванасці, але ІТ- і лагеры з паглыбленым вывучэннем прадметаў. Да летняга сезона 60% лагераў істотна палепшылі сваю

матэрыяльна-тэхнічную базу. Чаму складаней за ўсё трапіць у лагер юным мінчанам і калі бацькі павінны паклапаціцца пра пуцёчку на лета, а таксама колькі зарабілі дзеці падчас працы і адпачынку, раскажалі спецыялісты, падвёўшы вынікі летняга аздараўленчай кампаніі. **СТАР. 3**

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Імператар Японіі афіцыйна ўзьшоў на прастол

Імператар Японіі Нарухіта афіцыйна абвясціў учора аб сваім уступленні на прастол у адпаведнасці з канстытуцыяй краіны і законам аб імператарскім доме. Яго зварот прагучаў падчас цырымоніі з нагоды інтэналізацыі, паведамляе ТАСС.

Цырымонія праходзіла ў найбольш пачэснай Сасновай зале імператарскага палаца ў Токіа. У ёй былі ўстаноўлены масіўныя трон вышыняй 6,5 м і вагой 8 т, выраблены ў пачатку мінулага стагоддзя ў адпаведнасці са старажытнымі ўзорамі. Сваю прамову 59-гадовага імператара Нарухіта зачытаў з гэтага памоста. Ён быў апрануты ва ўборы па модзе перыяду Хэйан (794—1185), якія дазволена насіць толькі манарху. Побач размяшчаўся трон крыху меншых памераў для 55-гадовай імператрыцы Масака, якая таксама была апранута ў шматслаёвае кімано, пашытае па лаялах ранняга Сярдэнявеча.

Для ўдзелу ў цырымоніі ў Японію прыбыло 400 прадстаўнікоў 174 краін і тэрыторій, уключаючы больш за 70 манархаў і кіраўнікоў дзяржаў. Павіншаваць імператара было запрошана таксама каля 1,6 тысячы прадстаўнікоў усіх слабаў японскага грамадства: кіраўнікі заканадаўчай, выканаўчай і судовай галін улады, члены кабінета і былыя прэм'ер-міністра, губернатры прэфектур, вучоныя, спартсмены, пісьменнікі, бізнесмены.

Нарухіта атрымаў паўнамоцтвы імператара пасля таго, як 30 красавіка пайшоў на спачынак яго бацька — 85-гадовы Акіхіта.

КОРАТКА

• Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка Аляксандра правядзе ў Мінску перагаворы з прэзідэнтам Кубы, які знаходзіцца ў нашай краіне з афіцыйным візітам.

• У Парыжы прадставілі новыя лагатып Алімпійскіх гульняў 2024 года.

• Закон аб дзяржслужбе адаптуе пад аптымізаваны дзяржапарат Беларусі.

• Кіраўнікі «Белдзяржхарчпрама» і «Мінск Крышталь» пазбавіліся пасадаў па правалы ў барацьбе з карупцыяй.

• У гарадах-спадарожніках Мінска зробіць акцэнт на забудове паніжанай паверхавасці.

• Тэатр эстрады прэзентуе ў лістападзе караоке-спектакль «Сваты». За асноўнае дзейства шоу ўзятая славуатая «Паўлінка» Янкі Купалы.

Шчаслівыя разам

СЕМ «Я» НИКАЛАЕВЫХ

Палац, прэстыжнае аўто, вялікая зарплата — вы ўсё яшчэ думаеце, што гэта галоўнае ў сямейным шчасці? Тады паслухайце, што пра гэта кажуць пераможцы конкурсу «Сям'я года — 2019»

Алена і Сяргей НИКАЛАЕВЫ, а таксама іх пяцёра дзяцей усё яшчэ пад уплывам сваёй трыумфальнай перамогі. Прызнаюцца, што вельмі спадзяваліся на гэта, але цярпела ацэньвалі свае шанцы. Яны ж разумелі, што ў фінал выйшлі найлепшыя сем'і з найлепшых. І ўжо нават паміж сабой прысудзілі першае месца сям'і з Мінска. Але фартуна распрадзілася інакш...

Фота: Наталія ІВАСЮК

СТАР. 3

Развіццё праз інавацыі

Прэм'еры Беларусі і Расіі зверылі гадзіннікі па двухбаковых адносінах падчас сустрэчы ў Маскве

Перагаворы прэм'ер-міністраў праходзілі на тэрыторыі інавацыйнага цэнтру «Сколкава». Да іх пачатку Сяргею Румас і Дзмітрыю Мядзведзеву прыялі ўдзел у рабоце міжнароднага форуму «Адкрытыя інавацыі».

Выступваючы на мерапрыемстве, кіраўнік беларускага ўрада адзначыў, што сёння адток кадраў у IT не з'яўляецца праблемай для нашай краіны. «Да нас сталі вяртацца многія з тых, хто з'ехаў раней. А выпускнікі з IT-спецыяльнасцю практычна цалкам застаюцца ў краіне. Літаральна на мінулым тыдні Прэзідэнт Беларусі падтрымаў прапанову ўрада аб стварэнні на базе Парка высокіх тэхналогій IT-універсітэта», — перадае словы Сяргея Румаса БелТА. Таксама ён расказаў пра ідэю стварэння венчурнага фонду краін ЕАЭС для сумеснага інвеставання ў стартапы і кампаніі.

Прэм'ер-міністр Беларусі звярнуў увагу калег на поспехі Парка высокіх тэхналогій пасля падпісання Докрэта аб лічбавай эканоміцы: «І экспарт, і агульная вырочка парка растуць на 30—40% у год, — паведаміў Сяргей Румас. — Сёлета экспарт чакаецца ў памеры 2 мільярдаў долараў, што з'яўляецца немаленькай сумай для такой невялікай краіны, як Беларусь. Па экспарту софту на душу насельніцтва Беларусь стала адным з лідараў Усходняй Еўропы і СНД».

Парламенці дзённік

Заканадаўцы

абмяняліся вопытам

У Палаце прадстаўнікоў адбылася сустрэча славацкіх і беларускіх парламентарыяў. З рабочым візітам у нашу краіну прыбыў старшыня Канстытуцыйна-прававога камітэта Нацыянальнага савета Славацкай Рэспублікі Роберт МАДЗІ, а таксама старшыня Камітэта па еўрапейскіх справах Нацыянальнага савета Славацкай Рэспублікі Любаш БЛАГА.

«Мы сталі бліжэй і на міжнародных пляцоўках, дзе усё часцей разумеем адзін аднаго. Лічу, што парламентарыям неабходна яшчэ раз уважліва вярнуцца да тэмы бяспекі ў рэгіёне, каб выбудаваць такія рычагі і фармулы ўплыву на працэсы, якія адбываюцца на кантыненте, якія спраўдзілі маглі б дазволіць усталяваць стабільны мір», — адзначыў падчас сустрэчы намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Вячаслаў ПІРШТУК.

Словацкія парламентарыі сустрэлі таксама са старшынёй Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па заканадаўстве Наталіяй ГУЙВІК. Яна адзначыла, што гэта сустрэча — першая паміж профільнымі камісіямі. Беларускі бок цікавілі тэмы трафейскіх судоў, пытанні, якія датычацца развіцця лічбавай эканомікі і замацавання такога паняцця, як лічбавы права ў грамадзянскім заканадаўстве. Словацкія парламентарыі цікавілі тэмы грамадзянскіх кодэксаў нашых краін, медыяцыйнай дапамогі, судовага выканання і крымінальнага права.

Парламентарыі лічаць, што такія сустрэчы дапамагаюць у распрацоўцы будучых законапраектаў.

Наталія ТАЛІВІНСКАЯ.

У полі зроку КДК

Камітэце дзяржаўнага кантролю Віцебскай вобласці канстатуецца дзяржаўная праграма па развіцці малага і сярэдняга прадпрыемства разлічваюцца недастаткова эфектыўна.

Нядаўна тэму разглядалі на каалегіі, куды запрасілі чыноўнікаў і кіраўнікоў структур, якія павінны эфектыўна рэалізоўваць Дзяржаўную праграму «Малое і сярэдняе прадпрыемства ў Рэспубліцы Беларусь». Старт быў дадзены ў 2016-м, а ў канцы наступнага года трэба падводзіць вынікі.

Як падкрэсліў першы намеснік старшыні КДК Віцебскай вобласці Уладзімір ГАДЗЯЦКІ, недзяржаўнаму сектару неабходна заняць свабодны нішы ў эканоміцы, ствараць рабочыя месцы, вырабляць прадукцыю на экспарт і гэтак далей. І, уласна кажучы, трэба налагодзіць рыначныя ўзаемаадносіны ў краіне на ўзроўні найлепшых светлых узораў.

А якая карціна ў Прыдзвінскім краі сёння?

Начальнік упраўлення кантролю бюджэтна-фінансавай сферы КДК Віцебскай вобласці Аляксандр КАМІНСКІ нагадаў, што ў краіне створаны дзейсныя механізмы падтрымкі і развіцця суб'ектаў малага і сярэдняга бізнесу. Але штогод не выконваецца большасць мэтавых паказчыкаў. У прыватнасці, па ўдзельнай вазе валавой дабаўленай вартасці, якая фарміруецца суб'ектамі малага і сярэдняга прадпрыемства; не забеспечаны рост колькасці занятых у недзяржаўным сектары эканомікі; няма росту колькасці бізнес-структур...

Пра што казаць, калі не асвойваюцца бюджэтныя сродкі, якія выдзяляюцца на рэалізацыю праграмы падтрымкі бізнесу, паколькі не ўрэгулявана пытанне крэдытавання. У выніку за 2016—2018 гады аказана падтрымка з бюджэту ў памеры 100 тысяч рублёў з запланаваных двух мільянаў!

Кантралёры звярнулі ўвагу на недастаткова актыўную папулярнасць прадпрыемстваў і інфармаваны прадпрыемстваў-пачаткоўцаў аб паслугах інкубатары і цэнтраў падтрымкі прадпрыемстваў у інтэрнэце. Дарэчы, у палове з дзесяці інкубатары і цэнтраў падтрымкі прадпрыемстваў, якія функцыянуюць, няма ўласных сайтаў.

У выніку за 2016—2018 гады аказана падтрымка з бюджэту ў памеры 100 тысяч рублёў з запланаваных двух мільянаў!

З-за адсутнасці попыту з боку зноў зарэгістраваных арганізацый суб'екты падтрымкі малага бізнесу ў Віцебску, Оршы і Полацку не забеспечваюць уцягванне ў гаспадарчы абарот атрыманай дзяржаўнай маёмасці. Іх дзейнасць стратная, назіпаўшаюцца даўгі перад дзяржаўнымі арганізацыямі-балансатрымальнікамі. У кантрольным ведамстве высветлілі і парушэнне заканадаўства, калі дзяржаўнасць інкубатарамі давалася ў безвыплатнае карыстанне суб'ектам

малага бізнесу, якія ажыццяўляюць дзейнасць звыш трох гадоў. Дзяржантралёры, у прыватнасці, выявілі неэфектыўнае функцыянаванне аднаго інкубатары, згодна з бізнес-планам якога прадугледжвалася стварэнне тэхнапарка бія-медыцынскіх і інфармацыйных тэхналогій. Як высветлілася, ноу-хау пакуль што толькі ў планах, як і рэзідэнты, якія не спяшаюцца ў віцебскую «сіліконовую даліну».

На пасяджэнні калегіі вырацаваны прапановы на змяненні заканадаўства ў частцы выдачы субсідый на развіцці бізнесу, змены парадку перадачы дзяржаўнага маёмасці ў аранду малому бізнесу.

Віцебскаму аблвыканкаму даручана прыняць меры па павышэнні якасці мерапрыемстваў пры выкананні задач дзяржаўнай праграмы «Малое і сярэдняе прадпрыемства ў Рэспубліцы Беларусь» на 2016—2020 гады, прыцягненні суб'ектаў малага бізнесу да рэалізацыі інвестпраектаў з выкарыстаннем дзяржаўнага маёмасці, у тым ліку на плошчах бізнес-інкубатары.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Блізкая ўлада

«БОЛЬШ УВАГІ ЎДЗЯЛЯЦЬ КУРОРТНЫМ ЗОНАМ»

Іван Лаўрыновіч правёў прамую лінію і прыём грамадзян у аграгарадку Парэчча Гродзенскага раёна

Выбар населенага пункта невыпадковы. Аграгарадок з'яўляецца прывабнай курортнай зонай, тут знаходзяцца рэспубліканская здраўніца, маляўнічае возера. Многія пытанні, якія паступілі памочніку Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — інспектару па Гродзенскай вобласці, якраз і датычыліся стану аграгарадка, яго добраўпарадкавання, праблем, якія хваляюць мясцовых жыхароў.

Некалькі пытанняў было звязана з арганізацыяй пешага перахода цераз чыгунку. У прыватнасці, з гэтай просьбай звярнулася жыхарка вёскі Лосева Парэчча сельскага Савета. Па словах жанчыны, гэта неабходна, каб трапіць з вёскі да гандлёвага цэнтру аграгарадка. Пытанне не такое простае, бо звязана не толькі з практычнымі ўзгадненнямі, але і з праблемай бяспекі. У любым выпадку зварот не застанецца без увагі. Да яго вырашэння будуць падключаныя як мясцовыя ўлады, так і чыгуначнікі. Вызначаны і тэрмін — да 6 лістапада, паабядаў Іван Лаўрыновіч.

З горада Скідзеля патэлефанавала Вялічкіна Міхаілаўна, якая мае праблемы з афармленнем зямельнага ўчастка. Справа ў тым, што дом падзелены на некалькі сям'яў і працэс спынены з-за спрэчак паміж імі. Жанчыне патлумачылі, што пытанне магчыма вырашыць праз узаемную згоду суседзяў альбо ў судовым парадку.

Шэрагам пытанняў звярнуўся пенсіянер Антон Антонавіч, неабякавы жыхар аграгарадка Парэчча. Яго клопаціць сітуацыя са сцёкамі. Як паведаміў начальнік Скідзельскага ЖКГ, вёска Лосева, якая прымае да аграгарадка, абсталявана водаправоднай сеткай. У хуткім часе тут будзе пабудавана станцыя ачэсальнага ачышчэння. Антон Антонавіч агучыў яшчэ адно звабдзённае пытанне — стан возера Малоч-

нае, якое знаходзіцца ў курортнай зоне, побач з вядомай здраўніцай «Парэчча». Цяпер водны аб'ект пазбаўлены належнай увагі, берагі зарастаюць, пляжная зона не ўпарадкавана.

— Я размаўляў з дырэктарам санаторыя. Думаю, што праз год-другі ў нас па гэтай зоне будуць пэўныя зрухі, — запэўніў Іван Лаўрыновіч. — Да праблемы далучацца экалагі, каб прывесці возера ў належны стан, у прыватнасці стан вады, пляжнай зоны. Тым больш што побач санаторый — горадаўтваральны аб'ект, тут павінна быць уся інфраструктура прывабная.

Як падкрэсліў памочнік Прэзідэнта, аграгарадок Парэчча, дзе жывуць 1600 чалавек, з'яўляецца прыгожай курортнай зонай. Такія маляўнічыя мясціны беларускай глыбінкі заслугуюць асаблівай увагі.

— Мая думка — больш увагі звяртаць менавіта на такія курортныя мясціны, у тым ліку памежнай Гродзенскай вобласці, каб людзі сюды прыезджалі, — адзначыў Іван Лаўрыновіч. — Калі ўсё прывабна — у трыстаў будуць добрыя ўражэнні і пра Беларусь. Тут трэба ўдзяляць увагу менавіта дарогам, інфраструктуры. Я думаю, што будзе распрацаваны генеральны план, і трэба як мага больш сродкаў укладзі ў гэты аграгарадок.

Хвалюе жыхароў Парэчча і праблема добраўпарадкавання. Як паведаміў Іван Лаўрыновіч, на 2020 год будзе распрацавана праектна-каштарыснае дакументацыя, а на 2021 год неабходна прадугледзець на гэтыя мэты выдзеленыя сродкі з раённага бюджэту. Гэтая работа будзе весціся паступова, але яе неабходна паскорыць. Таксама было агучана пытанне па навідазненні парадку ў лясной зоне. У прыватнасці, гаворка ішла пра былыя ваісковыя вышы, якія былі ўзарваны, але так і засталіся ляжаць непрыбраныя. Патрабуе увагі і ваенны гарадок былой дэсантнай базы, які цяпер пустуе. Гэту праблему трэба вырашаць праз заахоўванне прадстаўнікоў бізнесу, лічыць Іван Лаўрыновіч.

Таксама былі ўзняты праблемы электраабеспячэння зямельных участкаў, выкарыстання курортнага збору філіяла «Санаторый «Парэчча» «Белгарадзкіх», размяшчэння сродкаў сельскага выканаўчага камітэта, забеспячэння арэндным жыллем жанчыны з інваліднасцю, працаўладкавання.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

100 КАМПАНІЙ З 14 КРАІН

Учора ў Мінску адкрылася міжнародная спецыялізаваная выстаўка «Дрэвапрацоўка-2019»

Тое, што гэта выстаўка абсталявання і тэхналогій для лясной, дрэваапрацоўчай і мэблевай прамысловасці, факт звычайны. Аднак старшыня асацыяцыі дрэваапрацоўшчыкаў краіны Аляксандр Барташэвіч адзначыў важную асаблівасць сёлёняй выстаўкі: абсталяванне і тэхналогіі, якія дэманструюцца на яе стэндах, у асноўным набываюць прыватныя прадпрыемствы. І вось чаму. Па яго інфармацыі, летас было нарыхтавана прыкладна 19 мільянаў тон драўніны. І ўсю гэту масу трэба было перапрацаваць у вырабы, якія карысталіся б устойлівым попытам у краіне і за мяжой.

Аляксандр Барташэвіч заўважыў, што ў айчынай лясной гаспадарцы працуе 17 тысяч чалавек, а ў галіне дрэваапрацоўкі ўдвай больш. І не дзіўна, што асноўную частку мэблі вырабляюць прыватныя малыя і сярэдня прадпрыемствы. Іх цяпер каля 1300.

Пётр Віцязь, акадэмік НАН Беларусі, падкрэсліў, што сёння неабходна настойліва і мэтаанкіравана імкнуцца да максімальна глыбокай перапрацоўкі драўніны. А Ігар Войтаў, рэктар Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, у працяг яго думкі адзначыў вялікую актуальнасць укаранення ў сферу дрэваапрацоўкі новых энергаэфектыўных тэхналогій, якія прапаноўваюць беларускія навукоўцы. Дарэчы, на выстаўцы можна убачыць новыя тэхнічныя распрацоўкі па аснашчэнні ўсяго вытворчага цыкла: ад нарыхтоўкі да глыбокай перапрацоўкі драўніны.

За 26 гадоў выстаўка набыла аўтарытэт у краіне і вядомасць за мяжой. Сёлета яе экспанентамі сталі больш за 100 кампаній з 14 краін: Аўстрыі, Італіі, Германіі, Польшчы, Расіі, Славеніі, Латвіі, Літвы, Турцыі, Украіны, Швецыі, Эстоніі і іншых. Большая частка ўдзельнікаў прыехала з-за мяжы. Традыцыйна сваю прадукцыю прадстаўляюць нямецкія кампаніі: GreCon, Vecoplan, Nestro Lufttechnik, а таксама Arhar engineering са Славеніі, Koimprex з Італіі, Veisto з Фінляндыі, Ustunkarfi з Турцыі.

Леанід ТУГАРЫН.

«ЗУБРЫ» У ТРОПІКАХ

У В'етнаме адкрылі завод па зборцы грузавікоў MAZ

На гэтым новым прадпрыемстве змогуць выпускаць да 3000 аўтамабіляў у год, што дазволіць беларускаму аўтааглану значна пашырыць сваю прысутнасць у Паўднёва-Усходняй Азіі. У цырымоніі адкрыцця завода прыняў удзел генеральны дырэктар ААТ «МАЗ» Валеры ІВАНКОВІЧ.

Беларуска-в'етнамскі завод размясціўся за 40 кіламетраў ад Ханоя. На месцы рысавога поля плошчай 4,5 гектара пабудавалі сучасныя зборачныя цэхі, дапаможныя пабудовы і адміністрацыйны будынак з тэнісным кортам і альтанкай. Узводзілі аб'екты па фіншуй, а ўздоўж комплексу нават выкапалі вадаём і высадзілі дрэвы. Прадугледзілі і святое месца як даніну мясцовым традыцыям. Праект завода быў распрацаваны Мінскім аўтазаводам, а ўвасобіць яго ў жыццё дапамагалі в'етнамскія падратчыкі.

Зборкай беларускіх грузавікоў з в'етнамскім «грамадзяствам» зоймецца сумеснае прадпрыемства MAZ Asia. Партнёрам Мінскага аўтазавода выступіла в'етнамская кампанія AuViet Industry, якая мае поспех у рэалізацыі аўтобусаў MAZ, самазвалаў БелАЗ і камплектаў «Белшыны». В'етнамцы сфарміравалі 70% статутнага фонду,

а MAZ пакрыў сваю долю ў 30% тэхналогіям і тэхнікай.

«Стварэнне зборачнага прадпрыемства — сур'ёзны крок наастану слабымі ў рэгіёне. Аднак нам ршчэ толькі трэба будзе заваяваць іх давер да аўтамабіляў пад брэндам MAZ, якія збіраюцца на сумесным прадпрыемстве ў В'етнаме. Для гэтага ў найбліжэйшай перспектыве завод павінен выйсці на поўную магутнасць, асвоіць выпуск новых мадэляў аўтааўтанікі і ажыццявіць маштабную лакалізацыю кампанентаў», — падкрэсліў гендырэктар Валеры Іванковіч.

Прадукцыйнасць завода — тысячы грузавікоў у год. На першым этапе тут будуць збіраць восем мадэляў аўтааўтанікі MAZ, якія ўжо адаптаваны пад патрабаванні тэхнічных рэгламентаў В'етнама. Сярод аўтамабіляў — вялікія і малыя самазвалы, цягачы для порта, даўгабазныя грузавікі і шасі для спецтэхнікі. Тэхналогіі іх выпуску тут асвоілі ў поўным аб'ёме.

У будучыні збіраюцца пашыраць мадэльны шэраг і скарэктаваць яго з улікам патрэб рынку. Так, у В'етнаме плануецца выпускаць праварульныя грузавікі. Акрамя таго, вядуцца перагаворы з вытворцамі надбудовы, якія можна усталяваць на шасі MAZ. Паралельна лакалізуюць вытворчасць да 40%. Акрамя мясцовай зваркі

і афарбоўкі, спецыялісты вывучаюць магчымасць выкарыстоўваць шкло, шыны, акумулятары і кандыцыянеры в'етнамскай вытворчасці. Праўда, пры ўмове, што яны будуць вылучацца высокай якасцю.

Сабраныя грузавікі будуць даступныя не толькі ў В'етнаме. Іх будуць пастаўляць і на іншыя рынкі асацыяцыі краін Паўднёва-Усходняй Азіі. Першыя пакупнікі знайшліся яшчэ задоўга да запуску завода.

«Рынкi Паўднёва-Усходняй Азіі валодаюць высокім узроўнем абаронай насці. Стварэнне ўласнай зборачнай вытворчасці забяспечыць канкурэнтаздольнасць мазаўскай тэхнікі ў рэгіёне. Гэта вельмі перспектыўны праект, які дазволіць MAZ у замацавацца на маштабных рынках Паўднёва-Усходняй Азіі. Наша мэта — атрымаць статус завода з найлепшай якасцю сярод усіх аўтавытворцаў у рэгіёне», — прызнаўся Валеры Іванковіч.

Рэалізацыя праекта папярэднічалі пагадненне аб зоне свабоднага гандлю паміж асацыяцыяй і В'етнамам і пракалоў паміж урадамі Беларусі і В'етнама аб падтрымцы вытворчасці матарных транспартных сродкаў. Вялікую ролю тут адыгралі рэзідэнты беларуска-в'етнамскіх адносін і актыўнасць дэлегацыі партнёраў.

Сяргей КУРКАЧ.

ЦІ НАБІРАЕ БІЗНЕС АБОРОТЫ?

Фестывалі

У Беларускай дзяржаўнай філармоніі ўзяў пачатак 45-ы па ліку міжнародны фестываль мастацтваў «Беларуская музычная восень». Як сцягваюць арганізатары, праграма юбілейнага форуму, які пройдзе з 24 кастрычніка да 30 лістапада, насычаная і разнастайная, прасякнутая павагай да класічных традыцый і поўная эксперыментальнасцю.

Адкрые фестываль 24 кастрычніка гала-канцэрт, прымеркаваны да 90-годдзя класіка беларускай музыкі Яўгена Глебава, з удзелам прафесійных і вучнёўскіх калектываў. 27 кастрычніка чакае глядачоў іспанскі тэатр танца Рауа, які пакажа відовішчае фламэнка ў суправаджэнні галасы, гітары і кастаньетаў. Таксама падчас фестывалю ў Мінск зноў прыедзе калектыв Rastrelli Cello Quartet — нарочы са знакамітым гуртом Arosaluptica гэта адзін з самых вядомых вялічальных калектываў у свеце. Спецыяльна для беларускай публікі музыканты выканаюць 2 лістапада праграму «найлепшых хітоў», якая складаецца

ЧАС СЛУХАЦЬ МУЗЫКУ

з класічных твораў, музыкі кіно, свінгу і іншых яркіх музычных з'яў.

Харавая музыка будзе гукаць у Вялікай канцэртнай зале 17 лістапада: ансамбль «Камерныя салісты Мінска» і Дзяржаўная харавая капэла імя Р. Шырымы сустрэнуцца на адной сцэне, каб выканаць Моцарта — «Рэквіем ро мінар» і «Сімфонію № 40 соль мінар». А на наступны дзень, 18 лістапада, пры падтрымцы пасольства Румыніі ў Беларусі адбудзецца канцэрт праслаўленага румынскага музыканта, скрыпача Габырыэля Крайтору і піяніста Міхаіла Хорыа.

Юбілею ансамбля «Песняры» прысвечаны канцэрт «Незабытае» — 20 лістапада Пётр Яфімаў у суправаджэнні аркестра выканае песні з заплатога фонду «беларускіх The Beatles»: «Александрына», «Завушніцы», «Жураўлі на Палессе ляццяць», «Вераніка», «Спадчына», «Чырвоная ружа» і многія іншыя, любімыя некалькімі пакаленнямі слухачоў. Дарэчы, на канцэрте будзе таксама прэзентаваны дыск «Повінуся песенному дару», на якім сабраны рэдкія запісы Уладзіміра Мулявіна.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

ЗА 30 КІЛАМЕТРАЎ АД АЭС

Грыбы, агародніну і ваду правяраюць на радыяцыю... соллю

Прадстаўнікі Лундскага ўніверсітэта (Швецыя), Інстытута радыяэялогіі НАН, Белгія-рамета і Пецярбургскага навукова-даследчага інстытута радыяцыйнай гігіены займаюць радыяцыйны фон за 30 кіламетраў ад Беларускай АЭС і ў прыгранічч.

Сабраныя ўзоры глебу, драўніны, раслін, вады з калодзежаў, рэкі і азёр, а таксама мясцовыя прадукты харчавання: бульбу, яблыкі, грыбы і буркі даставяць на аналіз у Швецыю. Цягам трох-чатырох месяцаў матэрыял будуць вывучаць і падрыхтоўць справаздачу да сакавіка 2020-га. Аналагічныя экспертызы ўжо неаднаразова праводзіліся ў раёне атамнай станцыі, аднак мэта гэтага даследавання — забяспечыць незалежны маніторынг навакольнага асяродку для параўнання і працяглага назірання ў будучым, заўважыў удзельнік навукова-даследчай групы, загадчык лабараторыі мадэлявання і мінімізацыі антрапагенных рызыкаў Інстытута радыяэялогіі НАН Беларусі Аляксандр ДВОРНИК.

— Мы плануем вярнуцца ў Астравец пасля запуску першага, а пасля і другога энергабло-

ка, каб паўтарыць вымярэнні. У далейшым мы хочам распрацаваць пастаянную праграму, каб з пэўнай перыядычнасцю рабіць замеры ў пастаянных пунктах.

Група плануе правесці аналагічную праграму ацэнкі радыяцыйнага фону і ў Літве, непадалёк ад мяжы з Беларуссю, аднак тэрміны экспедыцыі пакуль не вызначаны.

Акрамя традыцыйнага абсталявання для выяўлення радыяцыйных рэчываў, вучоныя задзейнічалі для работы ноу-хау Лундскага ўніверсітэта: звычайную паварную соль выкарыстоўваюць у якасці дазіметраў, якія размешчаны ў кантрольных пунктах цягам прыкладна месяца. Соль паўдаюць у спецыяльным кантэйнеры, дзе яна можа назіпаўшаць радыяактыўнасць, пасля чаго можна счытаць набутую дозу.

Даследаванні, аналагічныя тым, што адбываюцца каля Беларускай АЭС, праходзілі таксама ў Швецыі падчас будаўніцтва Еўрапейскай крыніцы расшчэплення — шматпрофільнага навукова-даследчага цэнтру, дзе можа адбывацца патэнцыйнае ўздзеянне на наваколле.

Ірына СІДАРОК.

Рыхтуем ся да 4-й прамысловай рэвалюцыі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На прадпрыемстве шмат увагі ўдзяляецца менавіта лічбавізацыі. Пасля яе завяршэння тут мяркуюць перайсці на іншы ўзровень кіравання працэсамі. «Уся сусветная эканоміка рухаецца гэтым кірункам, і нам неабходна рыхтавацца да чацвёртай прамысловай рэвалюцыі. У найбліжэйшыя тры-чатыры гады мы павінны перайсці на новыя тэхналогіі», — дадаў спецыяліст.

Штучны інтэлект у водазабеспячэнні

Павышэнне электраспажывання павінна быць эфектыўным, сцягваюць спецыялісты. 2,4 Гвт устаноўленай магутнасці, якія краіна атрымае ад уваду АЭС, трэба спажываць якасна і аптымізавана.

У сабекошце водазабеспячэння, напрыклад, амаль палова прыпадае на электраэнергію. Не менш важны склад-

нік — уплыў на функцыянаванне сістэмы чалавечага фактары і ўзроўню прафесійналізму супрацоўнікаў. Дасягнуць добрых вынікаў можна за кошт змянення падыходаў да кіравання тэхналагічным абсталяваннем, а не за кошт яго замены, упэўнены Яўген КЛЯБАНАЎ, намеснік дырэктара арганізацыі «Тэхнікон».

— Водазборы ў водаканалых, з якімі мы працуем, кіруюцца поўнасцю ў аўтаматычным рэжыме. Аператар умяшчаецца толькі ў пазаштатных сітуацыях. Сістэма кіравання свідравінамі, выбар найлепшага рэжыму, дыягностыка помпавага абсталявання, прэагнэ водаспажывання горада — усё гэта робіць аўтаматыка з выкарыстаннем тэхналогій штучнага інтэлекту.

Некалькі водазбораў ужо аснашчаны самімі сучаснымі рашэннямі, якія дазваляюць аператару прымаць рашэнні з пункту гледжання не толькі т

ГІСТОРЫЯ НАШЫХ ГРОШАЙ,

або Як старшыня Нацбанка перад школьнікамі «даваў справаздачу»

У пятніцу, 19 кастрычніка — у дзень 25-годдзя з моманту заканадаўчага замацавання беларускага рубля ў якасці адзінага законнага плацежнага сродку краіны — у Нацыянальным банку пачала работу абноўленая экспазіцыя Музея грошай.

Затым пінскія школьнікі разам з кіраўніком Нацыянальнага банка наведлі абноўлены Музей грошай. Падчас экскурсіі вучні змаглі азнаёміцца са зборам унікальных экспанатаў, якія адлюстроўваюць гісторыю грошовага абарачэння, дзейнасці банкаўскіх і фінансавых устаноў на тэрыторыі Беларусі.

ЭКСПАЗІЦЫЯ МУЗЕЯ ГРОШАЙ

Памішканне незвычайнага музея складаецца з дзвюх зал. Першая зала знаёміць наведвальнікаў з гісторыяй грошай на фоне станаўлення і развіцця

кредытных фінансавых устаноў на тэрыторыі Беларусі. Тут прадстаўлены грошы розных эпох, якія хадзілі на беларускіх землях, фінансавыя дакументы, што пацвярджаюць наяўнасць першых банкаўскіх устаноў на тэрыторыі краіны, матэрыялы па ашчаднай і страхавой справе, банкаўскай архітэктуры. У экспазіцыі можна азнаёміцца з гісторыяй станаўлення і развіцця Нацыянальнага банка як эмсіянскага цэнтру, прыяцельскага асяродку развіцця навуковых працаў і стварэння навуковых грошавых знакаў нашай краіны, убацьчы ка-

лекцыю рэдкіх памятных манет дзяржавы.

У другой зале прадстаўлены нумізматычныя матэрыялы, якія знаёмяць наведвальнікаў з гісторыяй грошовага абарачэння на беларускіх землях са старажытных часоў да нашых дзён. У наведвальніцкай ёсць магчымасць пазнаёміцца з калекцыяй антычных манет, арабскімі куфіннымі дырхамі, манетамі Залатой Арды, пражскімі манетами, рускімі капейкамі, убацьчы саліды, адчаканення на брэсцкім манетным двары, сярэбраныя рублі і паўрубелі перыяду НЭПа, а таксама палубаваца завершанымі серыямі памятных манет, якія выпускаюцца Нацыянальным банкам.

ЯК ЯГО НАВЕДАЦЬ

А зрабіць гэта можна толькі ў складзе арганізаванай групы ў суправаджэнні экскурсавода па папярэдняму запісе. Групу колькасцю больш за 15 чалавек могуць быць падзеленыя на падгрупы. Наведванне музея бясплатнае. Для папярэдняга запісу трэба адправіць заяўку на электронны адрас museum@nrb.by.

Сяргей КУРКАЧ.

СЕМ «Я» НИКАЛАЕВЫХ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Усе ў сям'і так ці інакш звязаны з творчасцю. Алена, напрыклад, у юнацтве танцавала, Сяргей закончыў музычную студыю, усе іх дзеці, пачынаючы ад малодшых Аляксандры і Станіслава і заканчваючы старэйшымі — Уладзіславам, Алесем і Андрэем — выхаванцы эстраднай студыі «Эрыдан» Цэнтра творчасці «Эверэст». Удзельнічалі ў розных конкурсах і фестывалях і не раз. Плюс усе іграюць на розных музычных інструментах. Разам сям'я выступае не прыходзілася, а тут выпаў такі добры шанец. Адтачыць майстэрства дапамагла настаўнік па вакале, кіраўнік эстраднай студыі «Эрыдан» Юлія Зубрыцкая. Дарэчы, на сцене з імі выступала каля 40 чалавек масоўкі — гэта непазрэдзім сябры сям'і і прыхільнікі іх талентаў. На фінальнае выступленне ў Мінск Нікалаевы збіралі, лічы, усім горадам — адны забяспечвалі парадзі, другія грашылі, трэція транспартам. З Магілёва ў сталіцу сям'ю, іх пачынальнікі і неабходны рэжыміст везлі аж два мікрааўтобусы. Дзякуй за падтрымку ААТ «Магілёўхімвалкан», прадпрыемству, дзе працуюць адначасова тры члены вялікай сям'і — Сяргей, яго старэйшая дачка Алеса, а цяпер яшчэ і сын Андрэй. Генеральны дырэктар Пётр Руднік асабіста праяўляў клопат. Вельмі дапамагла са сцэнарэем Таццяна Капінкіна, загадчыца ясляў — дзіцячага садка № 73 — Алена там працуе памочнікам выхавальніка. Уласна яна і прапанавала сваё супрацоўніцтва паказу сябе і сваю сям'ю. Падтрымку аказвалі адміністрацыя Кастрычніцкага раёна, Магілёўскі гарвыканкам і іншыя. Дарэчы, конкурс праводзіўся ў краіне чацвёрты раз і прадстаўнікі Магілёва ўжо другі раз становяцца ўладальнікамі прэстыжнага статусу «Сям'я года».

УСЯ СПРАВА Ў ПРОДКАХ

Сабраць разам усё сямейства задача не з простых. Пашасціла, што гаспадар у сувязі з конкурсам узяў адпачынак і з асаблівага мужынскага погляду ацаніў сапраўднае сямейнае шчасце. Ну хто б сумняваўся, сакрэт гэтага шчасця, як ён сказаў, канешне, у дзеях. І чым і больш, тым сям'я ўшчаслівейшая.

Алена неяк абмовілася, што калі б ёй нехта гадоў 20 таму сказаў, што ў нас будзе столькі дзяцей, не паверыла б. Цяпер не можа ўявіць адваротна — выдае сямейную таямніцу Сяргею і ў такім жа паўжартаўлівым тоне ўдакладняе — Цяжэй усяго было з першынцам, а з кожным наступным дзіцем становілася лягчэй.

Дарэчы, падчас падрыхтоўкі да конкурсу, атрымалася вывесці, што шматдзецнацца для продкаў вялікага сямейства хутчэй традыцыя, чым выключэнне. Раней не хапала часу для вывучэння сямейных каранёў, а тут спатрэбілася. Усю радню, нават самую далёкую, апяталі і столькі цікавага даведаліся. Алена Аляксандраўна, напрыклад, спадчынная казачка. Продкі Алены па лініі бацькі жылі яшчэ на Доне, потым пры імператрыцы Кацярыне вымушаны былі пераехаць спачатку на Тамбоўшчыну, а потым падаліся ў Пензенскую вобласць. Адтуль, дарэчы, прыехалі ў Магілёў вучыцца на чыгуначніка яе бацька. Тут ён пакахаў беларуску, якую і забраў да сябе ў Расію. У адрозненне ад прапрабабкі, якая мела 12 сыноў і дачок, Аленіна маці нарадзіла толькі дваіх дзяцей. Затое Алена аднавіла дзяржэ і забраў да сябе ў Расію. У адрозненне ад прапрабабкі, якая мела 12 сыноў і дачок, Аленіна маці нарадзіла толькі дваіх дзяцей. Затое Алена аднавіла дзяржэ і забраў да сябе ў Расію.

У адрозненне ад прапрабабкі, якая мела 12 сыноў і дачок, Аленіна маці нарадзіла толькі дваіх дзяцей. Затое Алена аднавіла дзяржэ і забраў да сябе ў Расію. У адрозненне ад прапрабабкі, якая мела 12 сыноў і дачок, Аленіна маці нарадзіла толькі дваіх дзяцей. Затое Алена аднавіла дзяржэ і забраў да сябе ў Расію.

Сяргей Валер'евіч, адразу ж бачна, беларус — светлаволаосы, са шчырай адкрытай усмешкай. У адрозненне ад жонкі, у якой атрымалася дакапацца да каранёў яшчэ кацярынінскіх часоў, далей прадзеда пакуль прапусціць. Думалі толькі, каб было адкрыццём, што ў сям'і ёсць чалавек, наўпрост звязаны з лёсам знакамітага рускага генерала — галоўнакамандуючага сербскай арміяй Міхаіла Чарняева. Маёнтка генерала знаходзіўся ў Тубышках на Кругляншчыне. А прадзед Сяргея слухіў у яго дзеншчыком. Там жа ён пазнаёміўся з прабабай

Сяргея, якая была пакаёўкай у Чарняева. А яшчэ прадзед вылучыўся тым, што ваяваў у руска-японскай вайне.

Наогул і ў Алены, і ў Сяргея ў родзе шмат генеральных людзей. Шмат хто з іх ваяваў на франтах Вялікай Айчыннай вайны або партызаніі. Сястра бабці Сяргея, напрыклад, была сувязнай у партызанскім атрадзе. І Нікалаевы сваім доўгам палічылі ўспоміны мужных продкаў. Размова ішла ад імя сына палка. Яго прататыпам стаў дзядуля Алены. Здаецца, расказалі пра сваё асабістае, а атрымалася, што пра генеральнае мінулае ўсяго народа ўспомілі.

МАЕ ДЗЕЦІ — МАЁ БАГАЦЦЕ

Перафразаваючы словы знакамітай песні Вахтанга Кікабідзе можна адной фразай выказаць жыццёвае крэда Алены і Сяргея Нікалаевых. І момантаў, якія грэюць душу, у іх жыцці болей чым дастаткова. Аднойчы ў іх мікрараёне здарылася нейкая аварыя з электрычнасцю і ў квартарах пагасла святло. Усё сямейства сабралася ў адным пакоі, маці запаліла свечкі, дастала дзіцячую Біблію і пачала чытаць. Не паверыце, тры гадзіны праяццелі як адно імгненне. Калі далі святло, нават было крыху шкада, што гэтая ідэя закончылася. Але цёплы ўспамін застаўся ў сэрцы.

Яшчэ прыклад? Старэйшыя дзеці ўжо дарослыя, у іх свае справы, інтарэсы, але яны ніколі не змяняюць жалезнай традыцыі ў навагоднюю ноч абавязкова быць дома за агульным сталом. Да сяброў і знаёмых можна схадзіць і на наступны дзень, а вось загадаць жаданне ў коле самых блізкіх табе людзей — гэта святое. І ёлка ў доме абавязкова павінна быць жывая і пажадана да столі, каб як мага лепш прасякнута атмасферай. А цацкі на ёй — старыя, таксама з сямейнымі гісторыямі. Глядзіш на ўпрыгажэнні, і не трэба нічога выдумляць, карцінка сама ўзнікае з небыцця. А перадавагодняя мітусня ў доме Нікалаевых самая хвалюючая, самая незвычайная, самая святлоная — рэцэпты, нарэцце, дызайн і афармленне. Усё трэба паспець, прыдумець, зямсяціць. Добра, што рук так многа.

Што трэба, каб сям'я была моцная? Алена і Сяргей ўпэўнены — павага да меркавання іншага, нават калі гэта зусім малое дзіця. І зусім не згодны з тым, што шчасце без грошай не шчасце. Канечне, грошы на-

шмат аблегчаць побыт, але цэплены адносінам не дадуць. Бо заўсёды хочацца яшчэ больш і яшчэ лепш. Яны з цэльнай згадваюць той перыяд, калі жылі ў шасцікватэрнай на 12 квадратных метрах у інтэрнаце. Блок атрымаў толькі тады, калі Аляксандры споўніўся годзік. А Станіслава нарадзілася ўжо тады, калі суужэнцы пабудавалі ўласную кватэру. Ёсць пра што ўспомніць, калі яны сям'ёй ехалі на прыроду на падараваным бацькам прасценнікам «Запарожцы». Той, вядома, не «Мерседэс», але і трэсіцца над ім не трэба Сяргею яго сваімі рукамі не раз перабраў. Потым былі і іншыя аўто. Зараз, напрыклад, «Жыгулі». Магчыма, таксама не такія прэстыжныя, але ж надзейныя і, галоўнае, прадказальныя. А нядаўна Сяргей заочна вывучыўся яшчэ і на праграміста. Ну вельмі зацікавіла яго гэтая дзейнасць. Цяпер дарослыя сыны нават па кансультацыі звяртаюцца. Яны больш карыстаўся і, у сацыяльных сетках маюць кантакты. А бацька нават праграмакі піша, нескладаныя, але ж дыпломы за іх на конкурсах даюць.

Заробку фрэйзерушычка і памочнік выхавальніка, вядома, на вялікую сям'ю не хапае. Але ж нават у гэтым можна знайсці плюсы. Дзеці цяньця тое, што ў іх ёсць. І нават уносяць сваю лепту. Улад, напрыклад, ішоў школьнікам здаваў металалам, а грошы ададваў бацькам. Цяпер у сям'і акрамя бацькоў яшчэ двое дарослых працуючых дзяцей. Іх даходы таксама паступаюць у сямейны бюджэт. Бо якое ж гэта шчасце, калі ў цёбе ёсць грошы, а ў малодшай сястры няма зям'яга абутку.

Суразмоўнікі прызнаюцца, што ў іх сям'і — раўнапраўе. Ніхто нікому заданню не дае, кожны робіць тое, што лічыць правільным. Але пры гэтым усё атрымліваецца вельмі гарманічна. І нават традыцыйныя абавязкі па кухні выконваюць не толькі маці. Той, хто прыйшоў раней, прыгатаваў для ўсіх. Прычым, як сведчаць малодшыя дзеці, смачней за ўсё атрымліваецца страва ў таты. Асабліва ўсім падабаецца яго фірменныя «халюндыры». Бярэш вараную бульбу, калі яна толькі засталася пасля сняданку, таўчэш, дадаеш туды мукі, унутр кладзеш якое-небудзь начынне і абсмажываш. Смаката.

А любімае месца адпачынку Нікалаевых — сіціпная дача ў Магілёўскім раёне. Месца, якое дапамагае ствараць на зіму стратэгічны запас. А яшчэ тут можна добра адвесці душу, займаючыся ландшафтным дызайнам або збіраючы грыбы ў суседнім ляску. Кветкі, тушкі, прастора — чым не курорт? На сапраўды трэба грошай яшчэ набіраць, а тут усё пад бокам. У пачатку размовы думала яшчэ спытацца ў Нікалаевых пра іх дзіві жывыя. Але калі развіталася, ужо і так разумела. Тут, як той казаў, без варыянтаў: адзін за ўсіх і ўсе за аднаго.

Налі ЗІГУЛЯ, Фота Наталлі КУСКОВАЙ.

Спытайце пра радзіннае

ПАКУЛЬ МЕСЯЦ РАСЦЕ...

Л. М. Кернажыцкая з Віцебска ў сваім допісе распавядае: «Неаднаразова чула ад старых людзей, што лёс чалавека шмат у чым залежыць ад часу яго нараджэння, ад становішча Месяца ў той дзень, калі ён ажаніўся. Казалі нават, што на малочнасць каровы ўплывае фаза Месяца, калі яе прыдблі гаспадары. Якія ўяўленні існуюць у традыцыйнай культуры на гэты конт?»

За многія стагоддзі назіранняў за станам прыроды і яго ўплывам на жыццядзейнасць чалавека стала так, што найбольша колькасць назіранняў і рэгламентацый, зафіксаваных у свядомасці нашых продкаў і адлюстраваных у творах вусна-паэтычнай спадчыны ўсходніх славян, звязана з першай квадранта Месяца — маладзіком. Станоўчыя адносіны да яго грунтуюцца на асацыяцыі пачатку, росту.

Менавіта ў гэтую фазу Месяца, якая прадвядзе значаеца патэнцыялам набіраючага моц Месяца, выконвалі шэраг магічных і рытуальных абрадавых дзеянняў для дасягнення жадаемага выніку, для паляпшэння дабрабыту ў гаспадарцы, а таксама здароўя: «У маладзіковы тыдзень у Беларусі звычайна пачынаюць сеяць, жаць, каціць і выконваць іншыя сельскагаспадарчыя работы, гледзячы па тым, што абядае маладзік — пагодзі дождж, мороз ці адлігу. Селянін-земляробу... было вельмі лёгка, канешне, заўважыць, што з надыходам маладзіка вельмі часта мяняецца надвор'е, а таму не дзіва, што маладзіковы тыдзень і да гэтага часу займае значнае месца ў беларускіх народных прыкметах» («Віленскі веснік», № 79, 1893).

Прывядзём некалькі прыкладаў, якія датычацца розных сфер жыццядзейнасці чалавека. Каб у калодзежы заўсёды было шмат чыстай, смачнай вады, капаць ці чысціць яго пажадана на маладзік.

Было заўважана, калі час ідзе пад поўню, то ўсе «жыццёвыя сокі» раслін і дрэў збіраюцца ў іх ствалавой частцы (г. зн. над узроўнем зямлі), а калі Месяц на сходзе, то хутка развіваецца іх каранёвая сістэма. Таму ў сялянскім асяроддзі прытрымліваліся наступнае правіла: расліны, у якіх плады ўтварацца над узроўнем зямлі, саджалі пад поўню, а караняплоды — на трэцяй чвэрці Месяца. Было заўважана, што дрэва, прышчэпленыя на трэці дзень маладога Месяца, будзе расці хутка. Спелую цыбулю лепш за ўсё выбіраць на 4-5-ы дзень маладзіка, тады яна будзе добра захоўвацца. Каб кіслая капуста добра захоўвалася і была цвёрдая, хрумсткая, гаспадыні ведаюць, што яе лепш квасіць у мужычынскі дзень тыдня (аўторак, чацвер) на першую чвэрць Месяца.

Да маладзіка стараліся прымеркаваць пачатак доўгатэрміновай справы, напрыклад ад'езд з хаты або вяселле. Каб валасы і пазножці лепш раслі, стрыгчы іх варта ў першай чвэрці Месяца.

Усе жыццесцярджалыя абрадавы-рытуальныя дзеянні прымяркоўвалі да маладога Месяца, але ведалі, што самымі спрыяльнымі для такіх спраў днямі з'яўляюцца некалькі дзён, максімальна прыбліжаныя да поўні. Нашы продкі верылі, што дзейнічае прынцып падабенства: «Як Месяц на небе расце, прыбывае, так і шчасце, дабрыбыт, грошы, здароўе ў хаце і сям'і будучы прыбываць»; «каб усё было поўна».

Таму першы вынох новага зрубна закладвалі пад поўню, «каб было, як кажуць, поўнаю часоў», рабілі ўваходзіны, або ўлазіны, — засяляліся ў новую хату. Казалі: «Месця расце, прыбывае, хай і ў хаце дабро і шчасце прыбываюць, поўнацца». На Палессі самымі шчаслівымі лічылі тых, хто справіў вяселле за некалькі дзён да поўні. Нездарма на вяселлі гучыць пажаданне: «Жадаем шчасця поўню».

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Дасылайце свае пытанні пра карані і прыстасаванне да сучаснага жыцця календарных і сямейна-побытовых народных традыцый і абрадаў на паштовы або электронны адрас рэдакцыі з пазнакай «Пра радзіннае».

Разам — сіла!

ЛЕС СТАЎ ЧЫСЦЕЙШЫ

Да таго ж — яшчэ і гусцейшы!

Міністэрства лясной гаспадаркі падвело вынікі рэспубліканскай акцыі «Чысты лес», якая праходзіла 19 кастрычніка ва ўсіх раёнах краіны. У кампаніі на навяздзены парадку ў лясным фондзе сёлета ўзялі ўдзел 42 763 добраахвотнікі. Найбольш актыўна акцыю падтрымалі ў Гомельскай вобласці, дзе на ўборку выйшлі 9246 чалавек. Гэтым разам «Чысты лес» быў прымеркаваны да Года малой радзімы.

На працягу дня валанцёры дапамагалі лягасам у ліквідацыі несанкцыянаваных звалак будаўнічых і бытавых адходаў, старонніх прадметаў у лясках,

якія прымыкаюць да аўтамабільных і чыгуначных дарог, вакол населеных пунктаў, садоўных таварыстваў і дачных кааператываў. Работа была арганізавана на 2271 аб'екце, паведаміла ў Міністэрстве лясной гаспадаркі.

Так, толькі за суткі з дапамогай неабябаваных грамадзян было прыбрано 4610 кубаметраў смецця і захлапленасці, адрэстаўравана 106 месцаў адпачынку, добраапарадкаваны дзясяткі месцаў пахаванняў, памятных знакаў і падобных аб'ектаў. Акрамя таго, у межах акцыі праводзілася таксама пасадка лясных культур. Новыя насаджэнні з'явіліся на плошчы 1115 гектараў — гэта звыш 1,4 мільёна дрэў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СЕЗОН ЗАКРЫТЫ

Заробкі ад 100 да 300 рублёў

Лагеры з профільнымі зменамі былі створаны ва ўсіх раёнах. Напрыклад, лідарам па арганізацыі ваенна-патрыятычных змен стала Віцебская вобласць, турысцка-краязнаўчы — Брэсцкая. А вось рэкардсменам па ахопе дзяцей рознымі відамі адпачынку і аздарулення стала Гродзеншчына. Тут адпачыла 62 % дзяцей ад 6 да 18 гадоў.

Дзесяці пераважалі абаронна-спартыўныя лагеры, лагеры для адораных дзяцей ці паглыбленага вывучэння прадметаў. Кірункі і профілі самыя розныя — для высокаматываваных дзяцей, педагогічных, валандцёрскіх атрады і ІТ-лагеры, — расказвае кансультант галоўнага ўпраўлення выхавальнай работы і маладзёжнай палітыкі Міністэрства адукацыі Ларыса ЕМЯЛЬЯНЧЫК. — На базе некалькіх стаяцяннарых лагераў у Брэсцкай вобласці сумесна з кампаніяй МТС і Паркам высокіх тэхналогій былі арганізаваны змены ІТ-кірунку, дзе дзеці пашыралі круггляд і вывучалі асновы кібербеспяспекі і робататэхнікі. У Віцебскай вобласці ў лагеры «Дружныя рабяты» была арганізавана змена «Лабірынт ведаў». Амаль 90 пераможцаў раённых, абласных і рэспубліканскіх алімпіяд паглыблялі свае веды ў астраномію, хімію, біялогію і геаграфію.

Папулярнымі ў летні час былі і лагеры працы і адпачынку. Самым важным і няпростым для арганізатараў было знайсці месцы працы, цікавыя для дзяцей. У Першамайскім раёне Мінска, напрыклад, яны дапамагалі выхавальнікам дзіцячага садка. І зарабілі за 18 дзён ад 100 да 300 рублёў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Лагер «Патрыёт» для цяжкіх падлеткаў размяшчаецца побач з дзіцячым цэнтрам «Расток» для інвалідаў-калясачнікаў.

І выхаванцаў «Патрыёта» мы ўключалі ў работу з асаблівамі дзецьмі. Так вучыліся міласэрнасці і спачуванне, цяжкіх падлеткаў такі заняткаў мяняў на вачах, — прыводзіць прыклад Ларыса Емяльянчык.

Сярод дзяцей, якія апынуліся ў сацыяльна небяспечным становішчы, удалося аздарвіць 98 %. У Мар'інай Горцы, на базе 5-й асобнай брыгады спецыяльнага прызначэння, у лагеры «Прызыўнік» праішоў аздаруленне 15 выхаванцаў з Магілёўскай спецыяльнай школы закрытага тыпу.

Спецыялісты раяць падумаць пра летні адпачынак дзяцей у канцы сакавіка — пачатку красавіка. Для гэтага трэба звярнуцца з заявай у камісію па аздаруленні па месцы работы.

— Такая практыка аказалася цікавай не толькі для выхаванцаў лагера, але і для афіцэраў. Адметна, што ў іх выдатна атрымліваецца кантактаваць з такімі хлопцамі, — адзначае Ларыса Емяльянчык.

Сёлетні год стаў асаблівым для самага знакамітага беларускага лагера — «Зубраня». Ён адзначыў паўвекавы юбілей. І даўно набыў міжнародны статус: толькі за гэта лета тут адпачыла 1649 дзяцей з 23 краін свету.

— Па запрашэнні кіраўніка дзяржавы ў «Зубраня» прыязджалі дзеці з Сірыі, Кітая, Японіі, Польшчы, Індыі, Егіпта і В'етнама. Усе яны былі ў захвалены ад лагера і ад

Беларусі. Іншыя лагеры павінны браць на ўважэнне вопыт «Зубраняці», — рэзюмавала Ларыса Емяльянчык.

Як і калі купіць пуцёўку?

З рэспубліканскага бюджэту на дзіцячы аздаруленныя ўстановы сёлета выдаткавана 47 мільёнаў рублёў. На ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы стаяцяннарых лагераў патрачана 16,4 мільёна, прычым толькі 0,5 мільёна — з рэспубліканскага бюджэту. Астатнія сродкі выдаткоўвалі мясцовыя бюджэты, уласнікі лагераў, таксама на гэтыя мэты пайшла частка грошай, заробленых падчас рэспубліканскага суботніка.

— Фінансаванне дазволіла аздарвіць 392 тысячы дзяцей, у тым ліку 168,5 тысячы — у лагерах з кругласутачным знаходжаннем, 223 тысячы — з дзённым. Гэта на 11 тысяч дзяцей больш, чым летас, — падкрэслівае намеснік начальніка аддзела дзяржаўных закупак і метадычнай работы Рэспубліканскага цэнтру па аздаруленні і санаторна-курортным лясным населеным тэрыторыям Аляксей ЖАЛЯНКОУ. — У наступным годзе мы плануем аздарвіць 394 тысячы дзяцей, у тым ліку каля 70 тысяч — у профільных лагерах.

Кошт пуцёўкі ў лагер з кругласутачным знаходжаннем складаў сёлета 450—500 рублёў. З гэтай сумы бацькі аплачвалі толькі 10 %, 196 рублёў — дзяржаўная датацыя, астатнія кампенсавалі прафсаюзы ці наймальнікі. Паводле слоў спецыяліста, усё ахвотна забяспечваліся пуцёўкамі.

— На першую, другую і трэцюю змены попыт, асабліва ў Мінску, быў вялікі. Таму частка лагераў працавала ў чатыры ці пяць змен, і бацькі змаглі адправіць дзяцей у чацвёртую ці пятую змену. У некаторыя

лагеры, той жа «Спадарожнік», пуцёўкі дастаць сапраўды складана, гэта рабіць варта ў пачатку красавіка, — кажа Аляксей Жалыноў.

Спецыялісты раяць падумаць пра летні адпачынак дзяцей у канцы сакавіка — пачатку красавіка. Для гэтага трэба звярнуцца з заявай у камісію па аздаруленні па месцы работы. Пуцёўку можна таксама атрымаць у школах і тэрытарыяльных упраўленнях адукацыі. Індывідуальным прафільнымі раяць звяртацца да спецыялістаў Рэспубліканскага цэнтру па аздаруленні і санаторна-курортным лясным населеным тэрыторыям. Яны таксама маюць права на дзяржаўную датацыю пры ўмове належных выплатаў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва.

Максімальны эфект — у загарадных умовах

Як адзначыла загадчык аддзялення гігіены дзяцей і падлеткаў Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Ала МАЛАХАВА, сёлета эпідэміялагі сачылі за больш чым шасцю тысячамі стаяцяннарых лагераў. Пры гэтым пяць стаяцяннарых лагераў напярэдадні летняга сезона закрыліся, у тым ліку два — на ремонт, яшчэ два — у сувязі са зменай уласніка. Ва ўсіх частках лагераў удалося забяспечыць санітарна-эпідэміялагічны дабрабыт. Не адбылося ніводнага надзвычайнага здарэння, якое вымушала б закрыць аздаруленную ўстанову. Упершыню за некалькі апошніх гадоў у Міністэрства аховы здароўя не паступіла ніводнай скаргі з вяроту ад бацькоў. Праўда, без зарыворвання не абшлось. У асноўным гэта былі саматычныя інфекцыйныя хваробы

лагеры, той жа «Спадарожнік», пуцёўкі дастаць сапраўды складана, гэта рабіць варта ў пачатку красавіка, — кажа Аляксей Жалыноў.

Спецыялісты раяць падумаць пра летні адпачынак дзя

КАБ ЛЕПШЫЯ СТАЛІ ДАРОГІ

«Гроднааблдарбуд» — равеснік рэгіёна. Яго летапіс, як і Гродзенскай вобласці, пачынаецца 20 верасня 1944 года. Вялікаму прадпрыемству далі старт абласныя і раённыя аддзелы пры выкананых. З кожным годам яны пашыраліся, як і аб'ёмы работ. Абласны аддзел перарос ва ўпраўленне, а затым было створана і самастойнае прадпрыемства, дзе сёння працуе амаль паўтары тысячы чалавек.

Найстарэйшае дарожнае прадпрыемства Гродзеншчыны адзначае 75-годдзе

«ДАЙСЦІ ДА КОЖНАГА ХУТАРА»

Пра рэалізацыю дзяржаўнай праграмы па развіцці і ўтрыманні аўтамабільных дарог на 2017—2020 гады гутарым з генеральным дырэктарам КУП «Гроднааблдарбуд» Дзмітрыем ВАЛКОВІЧАМ.

Генеральны дырэктар Дзмітрый ВАЛКОВІЧ.

аднавілі вуліцу Савецкую. Таксама вядзём работы на аб'ектах транспартнай інфраструктуры Беларускай АЭС.

— Дарожная інфраструктура каштуе далёка не танна. Якія крыніцы фінансавання выкарыстоўваеце?

— Ёсць тры асноўныя крыніцы фінансавання — абласны бюджэт, транспартны падатак і крэдыты Банка развіцця. Агульная колькасць сродкаў захоўваецца на адным узроўні. З пачатку года прадпрыемства выканала аб'ём падрядных работ амаль на 60 мільёнаў рублёў, пераважна ў межах дзяржаўнай праграмы. Разам з гэтым ёсць і яшчэ адна крыніца — трансгранічныя праекты. У гэтым сэнсе дарожнікам пашанцавала — цяпер мы рэалізуем адразу чатыры праекты праграмы «Польша — Беларусь — Украіна». На іх выдаткавана чатыры мільёны еўра.

— Што вы хацелі б пажадаць сваім супрацоўнікам у сувязі з юбілеем і прафесійным святкам?

— Думаю, не памылюся, калі скажу, што ўсе нашы супрацоўнікі робяць вельмі патрэбную справу. Нездарма прадпрыемства сёлета занесена на абласную Дошку гонару па выніках работы за мінулы год. Хачу падзякаваць усім за вернасць і адданасць нашай справе, пажадаць новых кіламетраў дарог, якія забяспечаюць развіццё рэгіёна і ствараюць дабрабыт нашым жыхарам!

— Дзмітрый Уладзіміравіч, раскажыце, як ідзе выкананне гэтай праграмы вашым прадпрыемствам?

— Згодна з дзяржаўнай праграмай, сёлета мы капіталым і бягучым рамонтам адрамантавалі 187 кіламетраў дарожнага палатна, да канца года будзе уведзена яшчэ 35 кіламетраў. Цяпер фарміруецца праграма на 2020 год. У планах — увесці 227 кіламетраў. Прыблізна па 8—10 кіламетраў дарог уведзюцца ў кожным раёне Гродзеншчыны.

— Дарогі — гэта тое, што ўсіх хвалюе. Асабліва тых, хто жыве ў сельскай мясцовасці. Як яны там рамантуюцца?

— Мясцовыя дарогі — гэта тое, на што пастаянна звяртаюць увагу і самі жыхары, і нашы ўлады. Праблема існуе. Напрыклад, звярнуліся два пенсіянеры, якія жывуць на хутары, і туды цяжка дабрацца. Але ў нас такая ўстаноўка — не павінна быць ніводнага хутара, куды нельга было б даехаць

Начальнік філіяла «Гроднадарожнік» Уладзімір КАРОЛЬ.

Начальнік ДРБУ-209 Віктар КУЧЫНСКІ (на пярэднім плане) і прапраб Аляксандр БАРКОУСКІ.

НА ЎСКРАЙКУ БЕЛАВЕЖСКОЙ ПУШЧЫ

Як вядзе работу па ўкладцы асфальту адзін з філіялаў «Гроднааблдарбуд» — ДРБУ № 209

Свіслацкі раён адметны тым, што тут знаходзіцца частка Нацыянальнага парку «Белавежская пушча». І калі ў 2011 годзе пачалі будаваць аўтамабільную дарогу ў абход тэрыторыі пушчы, дарожны філіял актыўна ўключыўся ў работу. Яго сіламі быў адноўлены ўчастак Валкастанец — Свіслач. А сёння ідзе аднаўленне трасы, што вядзе да дзяржаўнай граніцы.

Разам з начальнікам Віктарам Кучынскім пад'язджаем да месца, дзе цяпер працуе дарожная тэхніка. Работы тут сапраўды маштабныя.

— Гэтая дарога вядзе да беларуска-польскай граніцы, адсюль, дзе вядуцца работы, да яе каля пяці кіламетраў, — расказвае Віктар Мікалаев.

Без пералынкаў у руху транспарту вядзецца бягучы рамонт пад'езду да горада Свіслач.

— Сёлета мы здалі 6,5 кіламетра капітальнага рамонта і 5 бягучага. Гэта 12-13 тысяч тон асфальту. Каб забяспечыць якаснае пакрыццё, праводзім выпрабаванні ў сваёй лабараторыі. Тут самыя важныя паказчыкі — гэта глейкасць бітуму. Ааналіз праходзіць кожная партыя сумесяў. Пад-

най тэхнікі, яна магутная і масіўная. Нагрузкі на дарожнае палатно адпаведна павялічваюцца, — адзначае Віктар Мікалаевіч. — Мы ўлічваем гэты фактар у пракладцы паверхневага пласта. Увогуле трэба дабавацца, каб палатно атрымлівалася роўнае, тады нагрузка будзе аднолькавая і дарога праслужыць доўга.

У планах — асфальтаванне дарог да аграпрадкоў. Налета будзе поўнаасцю асфальтавана дарога да Вялікага Сяла і яшчэ некалькіх населеных пунктаў. На чэрзе аграпрадкок Корнадзь — раней гэта быў цэнтр гаспадаркі. Да яго амаль на 10 кіламетраў цягнуцца жывавая дарога. У раёне вераць, што і з гэтай праблемай дарожнікі справяцца. Нездарма ДРБУ № 209 занесена на Дошку гонару Свіслацкага раёна.

Галоўны бухгалтар Крысціна СПАРНЮК і бухгалтар Ганна ГОЙЛІК.

Інжынер па бяспецы руху Тацяна ЖЫЎЛЮК, начальнік тэрытарыяльнага аддзела групы кіравання тэхнагляду Валянцін ХОМІЧ, інжынер вытворчага аддзела Святлана КЛІНЧУК.

віч. — Будаваў дарогу яшчэ ў 60-х гадах. Мы хутка пакладзём асфальт, і будзе зусім іншы выгляд. Пакрыццё будзе роўнае, што дасць магчымасць павялічыць хуткасць транспарту.

У вайгрышы ў першую чаргу будуць навакольныя вёскі, якіх тут раскідана нямала. А можа, калі-небудзь траса выйдзе і на замежную тэрыторыю — напрыклад, узровень пагранічны пункт пропуску. Умовы для добрага руху якраз і ствараюцца.

мурак для асфальту — друз. Ён атрымліваецца з мясцовага жвіру, каменю, які драбніцца на спецыяльных устаноўках, — каментуе Віктар Кучынскі.

Асобная ўвага — на трываласць асфальту. Паўсюдна раскінуліся калгасныя палі, таму зразумела, што па дарозе ездзіць сельскагаспадарчая тэхніка.

— Цяпер вельмі шмат энэрганасчыра-

ПАЧЫМ КІЛАМЕТР ТРАСЫ?

Многім даводзілася назіраць, як працуюць дарожнікі. Здаецца, усё зразумела — каток ідзе па асфальтабетоннай сумесі і раўняе яе. Аказваецца, нараджэнне дарогі — не такі просты працэс, як здаецца на першы погляд. Пра тэхналогію вытворчасці расказвае намеснік генеральнага дырэктара КУП «Гроднааблдарбуд» Уладзімір ЦЫЛЬКО.

— Напачатку робіцца земляное палатно, якое насыпаецца з гунту. Затым з'яўляецца дарожнае адзенне — са жвіру альбо друзу ладуецца пласт сантыметраў 30—35. Яшчэ можа ісці пласт пяску для фільтрацыі. І толькі паслякладзецца асфальтабетон. Калі

«На абласную Дошку гонару Гродзеншчыны занесены і наш калектыў!» — кажаў намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы Уладзімір ЦЫЛЬКО.

гэта новае пакрыццё, неабходны два пласты. Ніжні ўкладваецца з порыстага бетону, верхні са шчыльнага, па якім ідуць магутныя каткі. Каб атрымаць якасны верхні пласт, патрэбны і адпаведныя матэрыялы. Пры бягучым рамоне можа выконвацца паверх-

невая апрацоўка ці іншая тэхналогія па ўзнаўленні дарожнага пакрыцця.

— Колькі каштуе заасфальтаваць кіламетр дарогі?

— Капітальны рамонт аднаго кіламетра асфальтабетоннай дарогі сёння каштуе каля 300 тысяч рублёў. Гаворка ідзе пра нашы

мясцовыя дарогі. Першая катэгорыя будзе яшчэ даражэйшая. Пры капітальным рамоне робяцца два пласты асфальтабетону. А вось бягучы рамонт напапоўна таннейшы, бо не патрабуе двух пластоў — дастаткова зрабіць адзін, які выраўноўвае пакрыццё, і паверхневую апрацоўку.

МАГІСТРАЛЬ, ЯКА ПРАЙШЛА ПРАЗ ЛЁСЫ

Многа цікавых звестак аб прадпрыемстве сабрала ў мясцовым музеі. Асобную экспазіцыю прадстаўляе вітрына з асабістымі рэчамі і дакументамі былых работнікаў, многія з якіх удастоены высокіх узнагарод, у тым ліку носяць званне «Ганаровы дарожнік Беларуса».

Падчас юбілею і ў сувязі з прафесійным святкам восем работнікаў прадпрыемства адзначаны ганаровымі граматамі абласнога выканаўчага камітэта, Міністэрства транспарту і камунікацый. Сярод іх машыніст аўтагэрайдара ДРБУ № 209 Мікалай Лукша, начальнік ДРБУ № 208 Сяргей Гарошка, начальнік планова-эканамічнага аддзела КУП «Гроднааблдарбуд» Тацяна Конан. Да ўзнагароджвання нагрудным знакам Міністэрства транспарту і камунікацый РБ «Ганаровы дарожнік Беларуса» І ступені прадстаўлены кіроўца ДРБУ № 134 Віктар Сташко, прапраб ДРБУ № 156 Юрый Бабко, начальнік ДРБУ № 159 Дзмітрый Куліна, галоўны інжынер КУП «Гроднааблдарбуд» Сяргей Слішко.

Граматамі КУП «Гроднааблдарбуд» ўзнагароджаны 30 работнікаў аб'яднання.

Некалькі фактаў з гісторыі прадпрыемства «Гроднааблдарбуд»

1976 год. Прадпрыемству перададзена 884 кіламетры дарог рэспубліканскага значэння, з якіх толькі каля 30 % мела ўдасканаленае пакрыццё.

1990 год. У Гродзенскай вобласці завяршылася перабудова драўляных мастоў на жалезабетонныя.

2006 год. На баланс дарожнага прадпрыемства прыняты СВК «Дабраселіцкі». Зэльвенскага раёна з плошчай сельгасугоддзяў у 9 тысяч гектараў.

2019 год. Прадпрыемства занесена на адноўленую абласную Дошку гонару.

На балансе прадпрыемства больш за 12 тысяч кіламетраў аўтадарог ды вуліц і 432 моста.

У музеі працоўнай славы прадстаўлены рэдкія дакументы і рэчы, якія сведчаць пра багату біяграфію калектыву «Гроднааблдарбуда».

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА. УНП 500036511.

ШЛЯХ ДЛЯ ТУРЫСТАЎ

«Гроднадарожнік» паспяхова ўдасканальвае дарожную інфраструктуру каля Аўгустоўскага канала

Гістарычны аб'ект — брэнд рэгіёна. Прыкладаюцца намаганні, каб канал быў уключаны ў спіс Сусветнай спадчыны ЮНЭСКО. А каб гэтага дабіцца, уладальнікі канала з абодвух бакоў — беларусы і палякі — сталі партнёрамі ў шэрагу «дарожных» праектаў. У выніку першых двух пабудавана амаль 20 кіламетраў аўтамабільных дарог у межах трансгранічнага супрацоўніцтва. Цяпер дарожнікі выйгралі яшчэ чатыры праекты, на якія Еўрасаюзам выдаткавана чатыры мільёны еўра. За гэтыя сродкі будзе адрамантавана яшчэ амаль 20 кіламетраў дарожнага палатна.

Палова трасы ўжо зроблена. Адзін з напрамкаў вядзе да мясцовага Версала. Менавіта так называлі некалі палац князёў Валовічаў у Свяжы. Цяпер тут вядуцца маштабныя работы па пераўтварэнні яго ў культурна-забаўляльны цэнтр. У хуткім часе сюды пачнуць з'яжджацца турысты, і ў іх наўрад ці будучы нараканні на новую трасу.

Работы вядзе філіял «Гроднадарожнік». Гэта самае шматлікае раённае падраздзяленне прадпрыемства. На яго балансзе ўсе мясцовыя дарогі Гродзенскага раёна, а гэта каля тысячы кіламетраў. А таксама 250 кіламетраў вуліц населеных пунктаў.

— У нас заўсёды было больш работ, чым у іншых раёнах, — адзначае начальнік філіяла Уладзімір КАРОЛЬ. — І наш філіял не зніжае планку. Мы валодаем добрым тэхнічным аснашчэннем, адзіны ў вобласці маем дарожную фрэзу — машыну, якая здымае асфальт. Адны з першых набылі машыну для ямачнага рамонта струменным спосабам. Яна дазваляе паскорыць работу. Тампы маглі б быць большыя, калі б нашы асфальтаваныя заводы маглі працаваць эфектыўней. Але стрымлівае састарэлае абсталяванне. Трэба будаваць новыя заводы.

Сам Уладзімір Антонавіч — прафесійны транспартнік. У дарожнай галіне ён працуе больш за дзесяць гадоў, пяць з якіх узначальвае філіял «Гроднадарожнік». Пад яго кіраўніцтвам — паўтары сотні чалавек. Штат амаль цалкам укамплектаваны, за выключэннем механізатараў.

— Укамплектаваны штат кіроўцаў і работнікаў асфальтабетоннага завода. Завод і ўкладка — самая вялікая заробкі: 1,5—2 тысячы рублёў, — адзначае Уладзімір Кароль. — А вось механізатараў, якія працуюць на трактары з падвесным абсталяваннем, не хапае. Праблему з механізатарамі не вырашае і мясцовы каледж па іх падрыхтоўцы. Разам з тым няма такога, каб я не зрабіў, бо ў мяне няма людзей. У любым выпадку задача выконваецца ў вызначаны тэрмін.

Першы ўчастак трансгранічнага праекта здалі з апырджэннем у верасні, наступны — у кастрычніку. Яшчэ два будуць завершаны налета. На трасе выдзелена веладарожка. На пад'ездзе да канала ўстаноўлена месца для адпачынку — тры альтанкі з мангаламі. І хоць яны з'явіліся зусім ндаўна, імі актыўна карыстаюцца.

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ. Тэл. (017) 287-18-36.

Лепш папарэдзіць

НЕДАСТАТКОВАЯ МАТЫВАЦЫЯ ВАНАСЦЬ ЖАНЧЫН?

Анколагі расказалі пра рак малочнай залозы

Анколагі пацвярджаюць, што здаралася выпадкі, калі рак у пацыентак узнікаў на фоне стымуляцыі перада...

ХТО Ё ГРУПЕ РЫЗЫКІ?

Фактарамі рызыкі ўзнікнення раку грудзей спецыялісты называюць ускладнены сямейны анамнез (калі...

Самаабследаванне ніхто не адмяняў. Інфармацыя пра тое, як яно праводзіцца, маецца на стэндах ва ўсіх...

даленне малочнай залозы): не толькі пашкоджанага пухлінай органа, але і здаровага — у прафілактычных мэтах...

МАМАГРАФІЯ ЦІ УГД?

Кожная жанчына ва ўзросце 50—69 гадоў праходзіць мамаграфію. Калі ёсць паказанні, працэдура прызначаецца і раней...

Праект па скрынінгу раку малочнай залозы ў групах рызыкі ў Мінску рэалізуецца на базе 34-й паліклінікі.

КАМУ ГЕНЕТЫЧНЫ АНАЛІЗ?

Калі рак грудзей быў у матулі ці бабулі, жанчына ўваходзіць у групу рызыкі па спадчынасці раку. У такім выпадку трэба прааналізаваць...

Калі ў пачатку праекта мамаграфія праходзіла 20—25% жанчын з мэтавай групы, то сёлета іх ужо 60%.

Сумны рэйтынг

БЕЗ СТРАТЫ ПРЫТОМНАСЦІ І ЭКАНАМІЧНАГА ЭФЕКТУ

Ці ёсць бяспечная доза алкаголю?

3 мінімальны рызыкай — адзін-два бакалы

Беларусь па-ранейшаму ўваходзіць у 30-ку краін свету з самым высокім ужываннем алкаголю.

Пры гэтым у Расіі, дзякуючы строгім мерам кантролю над алкагольнай прадукцыяй, ужыванне спіртнога з 2003 года знізілася больш чым на 40%.

Паводле слоў каардынатара праграмаў па грамадскім здароўі краінавага офіса Сусветнай арганізацыі аховы здароўя ў Беларусі Валяціна РУСО-

Чаканая працягласць жыцця ў Беларусі на адзін год большая, чым у мужчын, і ў жанчын.

Існуе некалькі памылковых поглядаў на ўзмацненне жорсткасці мер кантролю над алкагольнай прадукцыяй.

На дыспансерным ўліку ў нарколагаў у Беларусі стаіць каля 156 тысяч чалавек, якія маюць алкагольную залежнасць.

Ужыванне алкаголю з мінімальнай рызыкай — гэта да дзвюх стандартных адзінак у дзень для мужчын, і да адной — для жанчын.

Ужыванне алкаголю з мінімальнай рызыкай — гэта да дзвюх стандартных адзінак у дзень для мужчын, і да адной — для жанчын.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Падпіска-2019

ХТО ПАЕДЗЕ НА ВЕЛАСІПЕДЗЕ?

Што толькі не разыгрывала «Звязда» сярэд падпісчыкаў! Той, хто ўважліва чытае газету, ведае, што сярэд прызоў былі і парачкі парсочкоў, і халадзільнікі, і шпалеры, і люстры, і тэлевізары, і трымеры, і мабільнікі...

Фота Юлія ІВАНЧУК

Такім чынам, інтрыгі не засталася: усе карткі-купоны, дасланыя ў рэдакцыю падпісчыкамі газеты на чацвёрты квартал альбо другога паўгоддзя гэтага года, «прайшлі» праз наш чароўны капялюш...

Фітнес-трэкер D&A M2 выйграў!

Лайтар Сяргей Мікалаевіч, вёска Міжлесце Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці; Страшынская раёна Міхайлаўна, вёска Пліса Глыбоцкага раёна Віцебскай вобласці; Раманенка Яўген Валер'евіч, горад Светлагорск Гомельскай вобласці; Іваноў Мікалай Мікалаевіч, вёска Зеленец Карэліцкага раёна Гродзенскай вобласці; Марус Надзея Савельеўна, горад Глуск Магілёўскай вобласці; Азарка Марыя Васілеўна, горад Нясвіж Мінскай вобласці; Рыбіцкі Станіслаў Васілевіч, горад Мінск.

Суперпрыз — ровар Mikado Blitz Lite — выйграў!

Кавалёва Іна Віктараўна, горад Гомель. Віншваем!

Што скажаць тым, каго ўдача гэтым разам (альбо зноў) абмінула? Ды, відаць, заўсёдна: не варта засмучацца. Вы не выйгралі, але ж...

Лініі жыцця

«ТВОЙ СЫН ПАПРАВІЦА», або Аб тым, як стаць шчаслівым

Свет памяняўся, і пра шчасце, кажучы, лепш не ўспамінаць. Маўляў, не да яго цяпер, — трэба думаць, як узбіцца на грошы, зрабіць кар'еру, набыць прэстыжнае жыллё, машыну, але...

Мая знаёмая цётка Вольга часяком хадзіла на вярчоркі ў шматдзетную сям'ю цёткі Таццяны. Тая вельмі бедна жыла, грошай век не хапала, таму яе дзеці аж да халадоў бегалі то босія, то голыя, рады былі кавалачку сала...

І ў інстытуты пасля школы яны не пайшлі, сталі працаваць то прадаўцом, хто швачкай, хто шафёрам... Затое Вольга хвалілася, што яе адзіны сыноч адвучыўся, а цяпер вучыць іншых студэнтаў, што ў яго вялікая кватэра ў Мінску і ён не жыве, а як сыр у масле плавее.

Цётка Таццяна ад душы паддавала, бо Паўлік і сапраўды ж вельмі чыны: выбіўся ў людзі, зрабіў кар'еру, ды яшчэ, казалі, і свой бізнес адкрыў. Які, цётку Вольгу ніхто не распяваў, аднак паваліў усё, а заады і дапамагалі: прывезці і накалоць дроў, абкасіць падворак, выпісаць курам

збожжа... Сыну ж не да таго. Маці расказвала пра ўсё новае яго дасягненні, вышывала яму прыгожыя ручнікі ды абрусы, зрэдку ездзіла ў сталіцу, аднак вярталася адтуль вельмі хутка — на наступны ж дзень. Жанкі часам п'яталіся, чаму не засталася, не пагасціла ў сына. Цётка з форсам адказвала, што Паўліку не да вясковага размоў, — яму трэба рыхтавацца да чарговых сімпозіумаў...

У вёску Паўлік таксама зрэдку прыязджаў, але ж ні яго, ні жонку ніхто і ніколі не бачыў у вясковай краме, у гародзе, на сенакосе: каля дома акружыцца, а машыну пасядуць ды паехаці. А маці, бы тая птушка, потым яшчэ месца-другі шабечы, які ж яе Паўлік харошы!

Так праляталі дні і гады, аж пакуль матуля не захварэла: доўга ляжала ў бальніцы, потым дома. Людзі не разумелі, дзе ж той хвалёны сын, чаму не едзе да маці, чаму не забярэ яе да сябе, як робяць многія дзеці... Аднак пытаць пра гэта ў хворай ніхто не пасмеў — проста дапамагалі хто як мог.

Час ішоў, жанчыне па-ранейшаму нездаровілася, а Паўліка ўсё не было. І нарэшце пашталёнка, якая прыносіла цётцы пенсію, не вытрымала: заўважыла нумар тэлефона (паперка з ім ляжала каля апарата) і пазваніла

сыну — сказала, што маці зусім нядужая.

А ў адказ пачула, што ў яго таксама здароўе ўжо няма і ў такую далеч ён «не наездзіцца»... Пашталёнка, уражаная гэтым «інтэлігентным» раўнадушшам, цётцы пра яго нічога не сказала. Аднак сын у вёсцы ўсё ж з'явіўся. Суседзі чулі, што крычаў, даводзіў маці, што стаімі слухаць яе скаргі на здароўе, што не будзе забіраць яе да сябе, бо да яго прыходзіць важныя людзі, а яны сваімі манерамі будзе іх толькі пужаць... І ўрэшце, што не трэба ганьбіць яго перад людзьмі — даймаць рознымі «падстаўнымі» званкамі...

Пасля таго як Паўлік з'ехаў, цётка некалькі дзён зусім не вылазіла з дому, але ж тым, хто заходзіў да яе, казала, што сын пакінуў ёй грошай, навёз прысмачкаў... Між тым на таўрэцкай ложка — людзі бачылі — сталі толькі кубаць з кінем ды слоік з варэннем, ляжаў кавалачак хлеба...

Хутка цётцы Вользе прызначылі сацыяльнага работніка. За гэтую работу ўзяўся яе сусед: прыносіў прадукты, прапальваў у грубы, прыбіраў у хаце... Але ж мужчынскі догляд разумее, які: падпаечна іншы раз хадзіла нямыта, у брудным адзенні і абутку, што, праўда, не перахадзіла ёй па звычцы выхвалюцца сынам ды казаць, што не прыязджае

ён толькі таму, што таксама нездаровы — сэрца...

Тым часам у хаце яе сяброўкі Таццяны па-ранейшаму вірвала жыццё: пастаянна прыходзілі і прыяздзілі дочки, сыны, зяці, нявесткі, унучкі, унучкі. А калі бабуля занядушала, дзеці забралі яе да сябе...

Сустраліся жанчыны гады праз чатыры на дзень Перамогі. Таццяна, слабейшая, але дагледжанай, у прыгожай квяцістай хустцы і касцюме, дзеці дапамагалі выйсці з машыны, каб правесці — пасадыць сярэд іншых удоў ветэранаў вайны, як яна раптам спынілася. — Вольга, ты? — спытала з болям, не пазнаючы сваю былую сяброўку. Тая згодна заківала галавой, залпакала: — У Паўліка майго хворе сэрца, — сказала Таццяна.

Тая, як і раней, стала сучащаць: — Не адчайвайся... Твой сын паправіцца... Вось убачыш!

Таццяна нешта шапнула сыну, той падбег да машыны — вярнуўся з пакетам і працягнуў яго Вользе. Тая паглядзела на атрыманыя гасцінцы, на мужчыну, кінулася дзякаваць і спяшача дадому — той прапанаваў падвезці.

У хуткім часе пасля мітыngu цётка Вольга, казалі, злягла і больш ужо не ўстала.

Валяціна Бобрык, г. Івацэвічы.

Спявай, душа!

«ПАКАХАЛА Я ХЛАПЧЫНУ, АКАЗАЛАСЯ — ПРАРАБ...»

Ах, каханне ты, каханне, Спаць начаю не дае: Каго любіш, той не глянэ, А не любіш — прыстае.

Я не бачыла каханка Тры дзеньчыкі, тры начаю. Дзе ж ты дзеўся, любі Янка? Мо надумаў уцячы?

Розных крам цяпер лавіна, Ды адно запомні ты: Зойдзеш толькі на хвіліну — Кашалёк ужо пусты.

Дзве саркі на страсе Між сабой спрачаюцца... Палюбіце то мяне — Маладосць канчаецца!

Пакахала я хлапчыну, Аказалася — прапра! Яму дзеўкі не па чыну, У яго брыгада баб.

Маразы да нас ідуць: Як тут не маркоціцца. Усе дзеўкі шлоб бяруць, І мне замуж хочацца.

Галіна Пятроўская, Сморгонскі раён.

Усмешачку!

Гора, гора ў Мішачкі: Еў учора вішанькі, І з адной прасочыла Круглянечка костачка. Уляглася ў жываце... А як возьме і праграце? Як аднойчы на галюцы У малага заціце? ...Плача Міша —

Як жа костачку дастаць? Зоя Навоенка, г. п. Падвіслі, Пастайскі раён.

Пошту чытала

Валяціна Валяціна ДОНУАР.

Чалавек — чалавеку

Кацярына з Рыгорам — пенсіянеры і нават з вялікім стажам: не тыя гады, не тыя ўжо і сілы, але ж па прывычцы трымаюць вялікую гаспадарку. І кароўка ў іх ёсць, і гадзіны бычок, і свінні, і куры, і нават пчальніком гаспадар абзавёўся. Праўда, вопыту ў гэтай справе пакуль малавата. У той дзень выльцеў рой, а што з ім рабіць?

Пакуль гаспадар дапаў, пчолы як не з'елі — твар апух, замест вачэй толькі вузкія шычкіні: ні даць ні ўзяць — японец. Але ж з-за гэтага работу не кінеш.

З поля, дзе яны з жонкай у гарачыню жалолі капусту, прыехалі надвячоркам, а ўжо ж

Адзін дзень з жыцця вясцоўцаў

і мурзатыя... Гледзячы адно на аднаго, яшчэ пасмяяліся ды прыводзіць сябе ў парадка часу не мелі — трэба было пачаць гаспадарку. Работу яны ніколі не дзялілі на тваю і маю. Адзінае — па бычка звычайна хадзіў гаспадар. А тут пайшла гаспадыня. І той, шаленец, ці не пакрыўдзіўся: не хоча ісці дадому ну хоць ты плач! Кацярына з ім і гэтак, і так, а ўрэшце, бедная, ублытталася ў ланцуг, павалілася — зламала руку.

Трэба ехаць у бальніцу. А як — у гэтакім выгледзе? І з кім: у самой — рука, а мужа — твар... Яшчэ падумаюць, што бамжы...

Прышлося пазваніць дзецям — паклікаць на вырчку.

Сын, адчыніўшы дзверы ды убачыўшы бацькоў, аж аслупянеў. Відаць было, што хацеў засмяяцца, але ж пабаяўся пакрыўдзіць. Дапамог матулі памыцца, адвёз у бальніцу.

Дзякуй богу, усё абыходзіла: бычка здалі на мяса, з пчоламі падружыліся (мёд носяць спраўна і болей не кусаюць), коці з цыгам часу зрасліся...

Так што зноў кіпіць і віруе жыццё ў іх на падворку, у вёсцы. Часу няма сумаваць. Не верыце? Прыяздзіце! А вось ды спадбаецца?

Галіна Нечыпаровіч, Уадзенскі раён.

Акционерное общество «Акронбанк» банк реконверсии и развития» 220034, г. Минск, ул. Красноезвездная, 18 www.rrb.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2019 г.

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 01.10.2019, 01.01.2019. Rows include assets like 'Денежные средства', 'Драгоценные металлы', etc.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ на 1 октября 2019 г.

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 01.10.2019, 01.10.2018. Rows include 'Процентные доходы', 'Процентные расходы', etc.

Председатель Правления В. В. Дранкевич, Главный бухгалтер Н. Н. Мостыко, Дата подписания: 11 октября 2019 г.

УП «Белконфискат» объявляет о проведении электронных торгов 15.11.2019 г. по продаже имущества, изъятую у Кулевской Е. И.

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 31 октября 2019 года на 18-м открытом аукционе

Table with columns: Номер лота, Наименование техники, Местонахождение объекта, Начальная цена, Сумма задатка. Rows include trucks and cars.

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «МонолитГрад»

Table with columns: Лот, Наименование, Местонахождение, Начальная цена, Задаток, Шаг аукциона. Rows include industrial buildings and land.

Организатор аукциона ОАО «Фрондера», Продавец ОАО «МонолитГрад»

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению Республиканского дочернего унитарного предприятия по обеспечению нефтепродуктами «Белоруснефть-Гомельоблнефтепродукт»

Извещение о проведении аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20. Местонахождение: Гомельская область, Гомельский р-н, поселок Янтари, 12.

Table with columns: № лота, Наименование предмета торгов, Начальная цена, Сумма задатка. Row 1: Компрессор К-20.

Продавец: РУП «Белоруснефть-Гомельоблнефтепродукт», 247012, пос. Янтари, 12. Победителю аукциона необходимо оплатить задаток на расчетный счет Продавца.

Уважаемые акционеры ОАО «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс»! 5 ноября 2019 года в 11.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров с повесткой дня:

16.10.2019 принято решение о реорганизации закрытого акционерного общества «АрмисИнвестГрупп»

16.10.2019 принято решение о реорганизации закрытого акционерного общества «АрмисИнвестГрупп» (г. Минск, пер. Промышленный, 9/3)

РУП «Торговый дом «Восточный» извещает о проведении 21.11.2019 открытого аукциона по продаже недвижимого имущества

Лот № 1. Изолированное помещение с инвентарным номером 500П-291499, расположенное по адресу: г. Минск, ул. П. Глебки, 18-57.

Проведение третьих повторных торгов по продаже имущества ООО «ФРЕЛИЗЭКСИМ»

Table with columns: № лота, Наименование лота, Начальная цена, Сумма задатка, Шаг торгов. Rows include ISUZU AFIC-NOR 75P.

Торги в форме открытого аукциона будут проводиться по адресу: г. Минск, ул. Антоновская, д. 2, каб. 16, начиная с 12 ноября 2019 г. в 10.00.

РУП «Торговый дом «Восточный» снимает с аукциона, который состоит 06.11.2019 Лот № 12

Капитальное строение с инвентарным номером 710С-76538, общей площадью 3262,2 кв. м.

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов, Оценка всех видов имущества. Извещение о проведении аукциона

Организатор аукциона ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703. Продавец ОАО «Белинвестбанк».

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона.

Уважаемые акционеры ОАО «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс»!

5 ноября 2019 года в 11.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров с повесткой дня: 1. Об избрании акционерным обществом акций собственного выпуска на баланс Общества.

РУП «Торговый дом «Восточный» извещает о проведении 21.11.2019 открытого аукциона по продаже недвижимого имущества

Лот № 1. Изолированное помещение с инвентарным номером 500П-291499, расположенное по адресу: г. Минск, ул. П. Глебки, 18-57.

Антикризисный управляющий ООО «Юридическое бюро «АМГ и партнеры» извещает о проведении торгов в форме аукциона по продаже дебиторской задолженности

Расходы по организации и проведению аукциона: лот 1 – 1603,73 руб., лот 2 – 1827,98 руб., лот 3 – 1677,19 руб., лот 4 – 1802,16 руб., лот 5 – 1943,13 руб., лот 6 – 1846,06 руб.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) извещает о проведении административного здания и производственной базы

Лот № 1, состав: 1. Здание административно-бытового корпуса, цех № 2, инв. № 600С/104762.

РУП «Торговый дом «Восточный» снимает с аукциона, который состоит 06.11.2019 Лот № 12

Капитальное строение с инвентарным номером 710С-76538, общей площадью 3262,2 кв. м.

РУП «Торговый дом «Восточный» снимает с аукциона, который состоит 06.11.2019 Лот № 12

Капитальное строение с инвентарным номером 710С-76538, общей площадью 3262,2 кв. м.

Информационное сообщение о проведении аукциона по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

Table with columns: №, Форма проведения аукциона, Дата, время и место проведения аукциона, Продавец и его адрес.

Целевое назначение земельного участка: для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (10904 земельный участок).

Наличие инженерной инфраструктуры

дер. Прилепская Усыжка – подъездные пути, электроснабжение, газоснабжение; дер. Малое Залужье – подъездные пути, электроснабжение, газоснабжение.

Ограничения в использовании

лот 1 – водоохранная зона реки Усыжа (площадь 0,127 га); лот 2 – водоохранная зона реки Бараневка (площадь 0,1212 га).

Условия оплаты

10% от начальной (стартовой) цены земельного участка по БУ50АКВВ364100000614620000 БИ АКВВВ2Х ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБВ 621 г. Смольяничи УП 600046563 (с помечкой «задаток за земельный участок»)

Порядок предварит. ознак. в натуре с земельным участком

с 1 ноября 2019 г. в рабочие дни: понедельник, вторник, среда, четверг, пятница с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00

Сумма задатка и реквизиты продавца

10% от начальной (стартовой) цены земельного участка по БУ50АКВВ364100000614620000 БИ АКВВВ2Х ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБВ 621 г. Смольяничи УП 600046563 (с помечкой «задаток за земельный участок»)

Антикризисный управляющий ООО «Юридическое бюро «АМГ и партнеры» извещает о проведении торгов в форме аукциона по продаже дебиторской задолженности

Расходы по организации и проведению аукциона: лот 1 – 1603,73 руб., лот 2 – 1827,98 руб., лот 3 – 1677,19 руб., лот 4 – 1802,16 руб., лот 5 – 1943,13 руб., лот 6 – 1846,06 руб.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) извещает о проведении административного здания и производственной базы

Лот № 1, состав: 1. Здание административно-бытового корпуса, цех № 2, инв. № 600С/104762.

РУП «Торговый дом «Восточный» снимает с аукциона, который состоит 06.11.2019 Лот № 12

Капитальное строение с инвентарным номером 710С-76538, общей площадью 3262,2 кв. м.

НАВІГАТАР

Цёмнае мінулае

Пад Еўропай знаходзіўся іншы мацярык?

Больш за дзве тысячы гадоў назад старажытнагрэчаскі філосаф Платон у сваім дыялогу «Тымей» і «Крыт» расказаў аб незвычайнай дзяржаве, размешчанай на востраве на захад ад Геркулесавых спудоў або паміж сучаснымі Вялікабрытаніяй і Марока.

Тут можа здацца, што ў Платона былі некаторыя праблемы з геаграфіяй, аднак апошнія навіны з Нідэрландаў паказваюць адваротнае. Так, падводнае меркаванне Доўе ван Хінсбергена, геолога з Утрэхтскага ўніверсітэта, пад Міжземным морам можа знаходзіцца велізарны востраў памерам з Грэнландыю.

На думку навукоўцаў з Нідэрландаў, пад сучаснай Еўропай знаходзіцца рэшткі старажытнага мацярыка, які ў навуковых колах ужо паспелі назваць Вялікай Адрыяй. Цяпер ён цалкам пахаваны — не пад акіянам, а пад Паўднёвай

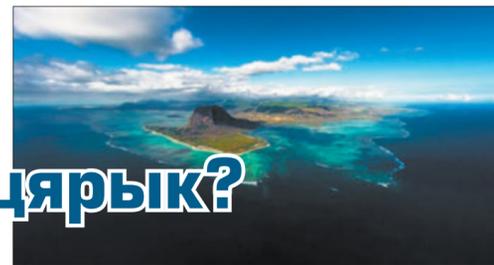
Еўропай. Каля 140 мільёнаў гадоў таму два кантыненты пачалі сутыкацца. Вялікая Адрыя была цалкам разбурана ў працэсе сутыкнення і, у большасці, затанула пад тымі мясцінамі, дзе цяпер знаходзіцца Італія, Грэцыя і Балтыка.

Акрамя таго, Вялікая Адрыя не з'яўляецца ўнікальнай. Новыя даследаванні манты Зямлі паказваюць, што пад акіянамі нашай планеты можа хавацца вялікая колькасць страчаных кантынентаў. Так, аналіз старажытных парод дазваляе высказаць здагадку, што ў мінулыя наша планета была значна больш геалагічна актыўным месцам, чым яна з'яўляецца зараз. Сведчанні таго, які ўпершыню з'явілася жывіца, могуць згубіцца недзе там, на велізарнай глыбіні.

Нягледзячы на тое, што страчаныя кантыненты часта лічацца цалкам згубленымі, на самай справе яны не зусім страчаныя. Падобна закінутым цывілізацыям, яны пакідаюць за сабой сляды, якія можна

распазнаць, калі ведаць, як менавіта іх шукаць. Ван Хінсберген адзначае, што скалы з Вялікай Адрыі былі ўключаныя ў Альпы, у той час як яе цэлыя кавалкі былі ўкаранены ў Паўднёвую Італію і Грэцыю. Хоць вялікая частка старажытнага мацярыка была схаваная на дзясяткі міль уніз у мантыю Зямлі, некаторыя яе пласты да гэтага часу працягваюць аказваць уплыў на сучасную Еўропу.

Пад удзеяннем тэктанічнага ціску і часу вапняковыя пароды старажытнага мацярыка паступова ўтварылі мармур. Трэнне пліт паміж Еўропай і Вялікай Адрыяй выцягнула карысны матэрыял назад на паверхню Зямлі, дзе людзі змаглі яго знайсці і наладзіць здабычу. На думку Хінсбергена, менавіта так мармур, з якога былі зроблены старажытнагрэчаскія храмы і пантэоны, можа весці свой пачатак. Іншымі словамі, старажытнагрэчаскі Платон мог

Пад водамі Міжземнага мора можа знаходзіцца велізарны востраў або старажытны мацярык.

стаяць на рэштках шуканай ім Атлантыды і нават не здагадвацца пра гэта.

Акрамя Вялікай Адрыі, сучасныя карты акіянічнага дна паказваюць шырокую ўзвышаную вобласць, якая знаходзіцца вакол Новай Зеландыі. Каля двух гадоў таму каманда, якую ўзначальвалі геологі з Геалагічнай даследчай кампаніі GNS Science, аб'яднала карты акіянскага дна з вымярэннямі павярхоўнага прыцягнення і атрымалі ім вынікі аналізу ўзору марскога дна для таго, каб паказаць, што вобласць побач з Новай Зеландыяй уяўляе сабой нешта значна большае, чым проста шышка ў акіяне. Згодна з іх разлікамі, Зеландыя ўяўляе з сябе адзін кантынент, які складае прыкладна дзве траціны памеру Аўстраліі.

Які і Вялікая Адрыя, Зеландыя з'яўлялася часткай вя-

лізнага суперкантынента, вядомага як Гандвана. Каля 85 мільёнаў гадоў таму невялікая частка гіганцкага кантынента адарвалася ад агульнай масы сушы і паступова расцягнулася і вычарпалася, утварыўшы сучасныя Ціхаакіянскае вогненнае кальцо, Новую Зеландыю і Новую Каледонію.

Ніхто ніколі не ведаў, якія ж менавіта падзеі адбыліся на гэтых ранніх кантынентах. Ці адбыліся працэсы разбурэння старажытных мацярыкаў паступова і практычна лёгка, ці ж суправаджаліся каласальнымі прыроднымі катаклізмамі? Хутчэй за ўсё, у гэтым выпадку больш праўдападобным можа з'яўляцца першы варыянт развіцця падзей. Як бы там ні было, менавіта дзякуючы руху мацярыкоў і кантынентаў мы з вамі можам назіраць сучасную карту нашай планеты.

Экалогія

Чым замяніць пластык

Пра шкоду пластыку для навакольнага асяроддзя напісана ўжо мноства артыкулаў. Пры гэтым рэгулярна вядуцца распрацоўкі па стварэнні новых формаў і відаў гэтага матэрыялу, якія былі б менш небяспечныя для прыроды. Зусім свежае вынаходніцтва — альтэрнатыўны матэрыял, які ў будучыні можа замяніць сабой такі адначасова патрэбны і шкодны пластык.

Як паведамляе рэдакцыя выдання EurekAlert, за распрацоўку адказваюць супрацоўнікі ўніверсітэта Аалта і Цэнтра тэхнічных даследаванняў у Фінляндыі. Даследчыкі стварылі сапраўды новы ўнікальны матэрыял, злучыўшы драўняныя валокны цэлюлозы і бялок шоўку, які здабываецца з нітак павуцінныя. У выніку атрымліваецца вельмі трывалы і эластычны матэрыял, які можа быць выкарыстаны ў будучыні ў якасці магчымай замены пластыку.

«Прырода прапануе выдатныя інгрэдыенты для распрацоўкі новых матэрыялаў, такія як цвёрдая і лёгкадаступная цэлюлоза ды жорсткі і гнуткі шоўк, якія мы і выкарыстоўвалі ў нашым даследаванні, — кажа адзін з вядучых аўтараў работы, прафесар універсітэта Аалта Маркус Ліндэр. — Перавага гэтых матэрыялаў у тым, што, у адрозненне ад пластыку, яны бяспечныя для навакольнага асяроддзя».

Для стварэння пластыку навукоўцы выкарыстоўвалі бярозавую цэлюлозу, якую «разабралі» на больш дробныя цэлюлозныя нанавалокны. Затым іх, нібы сетку, злучылі ў жорсткі каркас. У той жа час у атры-

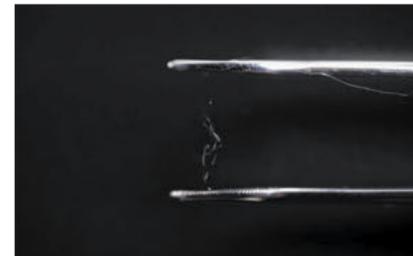
маную цэлюлозную сетку ўкаранілі клейкую матрыцу з павучыным шоўкам. У выніку цэлюлоза дала матэрыялу мяккасць і гнуткасць, а шоўк — трываласць. Па знешніх прыкметах новы матэрыял вельмі падобны на пластык.

Пры гэтым, што важна, шоўк, як вядома, ствараецца ў жывой прыродзе тутавым шаўкапрадам. Аднак фінскія навукоўцы выкарыстоўвалі «штучны» шоўк, які ствараецца геннамадыфікаванымі бактэрыямі са змененай ДНК, запрограмаванай на выпрацоўку шоўку. Такі шоўк значна танней у вытворчасці і па складзе мала чым адрозніваецца ад натуральнага.

«Паколькі мы ведаем структуру ДНК, мы можам скапіраваць яе і выкарыстоўваць для вытворчасці малекул бялку шоўку, якія хімічна падобныя на тыя, што знаходзіцца ў нітках павуцінныя, — тлумачыць прафесар

Ліндэр. — Наша праца ілюструе новыя магчымасці бялковай інжынерны. У будучыні мы змаглі б вырабіць падобныя сумесі і з іншымі ўласцівасцямі».

Можа ўзнікнуць пытанне: але ж для вытворчасці альтэрнатыўны пластык трэба будзе масава высякаць дрэвы з мэтай здабычы цэлюлозы? На самай справе, не. Зараз навукоўцы актыўна вядуць работы па пошуку найбольш таннага шляху вытворчасці штучнай цэлюлозы пры дапамозе бактэрыі. Вядома, падобныя распрацоўкі ўжо ёсць, але ўвесь працэс

Укараненне шаўковай ніткі паміж валокнамі цэлюлозы.

стварэння альтэрнатыўны пластык павінен на выхадзе даваць прадукт, які танней за сам пластык. Інакш вялікая частка вытворцаў нават не паглядзіць у бок новай тэхналогіі.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС. Фота 24gadget.ru

Яечная шкарлупіна як угнаенне

Калі задацца мэтай, то за некалькі месяцаў можна набраць 1-2 кг шкарлупіны і ўгнаіць глебу. Гэта дае магчымасць значна павялічыць ураджайнасць. Часам шкарлупіну проста размяркоўваюць па паверхні зямлі. Але такі метад не адносіцца да ўгнаення глебы, паколькі буйнымі кавалкамі шкарлупіна проста ляжыць на ёй. А вось для птушак, якія з вялікім задавальненнем з'яўляюцца паласавацца смачнай і карыснай ежай, у такім выглядзе яечная шкарлупіна прыносіць значна больш карысці.

Чым карысная

Вернемся да птушчак: пасля таго як іх арганізм перапрацуе яечную шкарлупіну, асноўны кампанент — карбанат кальцыю (на 93 % шкарлупіна складаецца з гэтага рэчыва) — становіцца карысным і добра засваляльным для раслін.

Натуральна, у велізарных колькасцях такі птушыны памёт нідзе не дастанеш, таму варта разгледзець больш даступны варыянт з яечнай шкарлупінай. Многія дачкі выкарыстоўваюць замест шкарлупіны мел і вапну, паколькі ў іх таксама ўтрымліваецца карбанат кальцыю, але ў шкарлупіне яшчэ ўтрымліваецца такія карысныя мікраэлемента, як сера, фосфар і крэмній.

Як збіраць

Пасля таго як яйка разбіваецца, шкарлупіну складаюць у прасторную папярочную скрынку і пакідаюць падсыхаць. Трэба выбраць цёплае месца, каб за некалькі дзён бялковая плёнка не сапсавалася, а высахла натуральным шляхам. Пасля таго, як яечная шкарлупіна цалкам высохне (звычайна на гэта выходзіць ад 3 да 5 дзён), яе размянуюць і складаюць у папярочныя пакеты. Захоўваюцца сыравіна ў сухім месцы. Нельга змяшчаць шкарлупіну ў поліэтыленавы пакет, каб не дапусціць утварэння вільгаці і цвілі.

Збіраюць шкарлупіну і з вараных яек, толькі трэба старанна здымаць адну шкарлупіну, без унутранай часткі.

Прыгатаванне ўгнаення

Калі вы збіраеце 1 кг сыравіны, можна прыступаць да драбнення.

Засцяліце на стол мяккую чыстую тканіну (можна скарыстацца шчыльнай цырацінай). Затым раскладзіце яечную шкарлупіну і добра прайдзіце па ёй драўлянай качалкай. Сухую шкарлупіну хутчэй

здабрыць. Цяпер засталася перацерці сыравіну ў кавамолцы або прапусціць праз мясарубку. Гэта трэба рабіць абавязкова, таму што буйныя кавалчкі шкарлупіны не прынясуць глебе карысці, бо будуць раскладацца вельмі і вельмі марудна. Гатовую яечную мучку складаюць у слоік, закрываюць шчыльна вачком.

Можна зрабіць інакш і атрымаць камбінаванае ўгнаенне — спячы на вогнішчы або ў печы шкарлупіну ад яек разам з попелам. Такое ўгнаенне будзе багатае фосфарам, каліем, магніем і карбанатам кальцыю. Такі катэйль, а таксама сама па сабе здробная яечная шкарлупіна як ўгнаенне прынесуць больш карысці для кіслых гліністых глеб, палепшыўшы іх структуру.

Можна таксама прыгатаваць вадкае ўгнаенне з парашку шкарлупіны

- ✓ Высушыце шкарлупіну ад яек.
- ✓ Здабрыце яе натуральным шляхам, прапусціце праз мясарубку або кавамолку.
- ✓ Парашок складзіце ў слоік, заліце вадой. Накрыйце шчыльным вачком.
- ✓ Слоік можна паставіць у цёмнае прахалоднае месца.
- ✓ Праз два тыдні вада стане мутнай і з'явіцца непрыемны пах. Гэта будзе азначаць, што пажыўнае ўгнаенне гатова.
- ✓ Перад тым як выканаць падкормку раслін, яго трэба развесці звычайнай вадой у прапарцыях 1 да 3.

Маленькі нюанс: паглядзіце на ўнутраную частку шкарлупіны — там засталася тонкая высахлая бялковая плёнка. Бялок з'яўляецца добрым пажыўным рэчывам для раслін. Калі спаліць шкарлупіну ў печы або на вогнішчы, то бялок знішчыцца, таму ёсць сэнс зрабіць некалькі відаў падкормкі са шкарлупіны.

Рэптам спатрэбіцца

Калі месца ў склепе для ўсяго ўраджаю не хапае — не беда! Некаторыя караняплоды могуць зімаваць на градцы. Гэта марозаўстойлівыя культуры: дайкон, каранёвая пятрушка, морква. Напярэдадні першых замарозкаў бацінне ў караняплодаў абразаюць да вышыні 5 см. Далей неабходна абгаіць кожную расліну, а градку замульчыраваць пластом торфу або палівіння. Ураджай неабходна выкапаць ранняй вясной, пакуль не пачало адрастаць лісце.

Даты	Падзеі	Людзі
<p>23 Кастрычніка</p> <p>1897 год — нарадзіўся Дзмітрый Рыгоравіч Паўлаў, савецкі ваенны дзеяч, генерал арміі, Герой Савецкага Саюза (1937).</p> <p>Падчас Грамадзянскай вайны ў Іспаніі, з кастрычніка 1936 да чэрвеня 1937 года, змагаўся на баку рэспубліканскага ўрада ў ліку савецкіх добраахвотнікаў, быў камандзірам танкавай брыгады пад псеўданімам «Пабла». У шэрагу аперацый камандаваў буйнымі танкавымі групамі войскаў. Летам 1939 года ўдзельнічаў у баявых дзеяннях на Халхін-Голе ў якасці ваеннага саветніка па выкарыстанні бранятанкавых войскаў. Удзельнічаў у савецка-фінляндскай вайне, быў інспектарам па баявым прымяненні танкавых войскаў, а з 17 студзеня да 29 лютага 1940 года — камандуючым Рэзервавай групай войскаў. З 7 чэрвеня 1940-га — камандуючы войскамі Беларускай асобай ваеннай акругі. 22 ліпеня 1941 года Ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР быў асуджаны «за багавольнасць, самавольнае пакіданне стратэгічных пунктаў без дазволу вышэйшага камандавання, развал кіравання войскамі, бяздзейнасць улады» да вышэйшай меры пакарання і расстраляны. У 1957-м пасмяротна рэабілітаваны і адноўлены ў воінскім званні.</p> <p>1924 год — у Мінску ўведзены гарадскі аўтобусны рух. Па двух маршрутах курсіравала 15 машын.</p>	<p>1897 год — нарадзіўся Дзмітрый Рыгоравіч Паўлаў, савецкі ваенны дзеяч, генерал арміі, Герой Савецкага Саюза (1937).</p> <p>Падчас Грамадзянскай вайны ў Іспаніі, з кастрычніка 1936 да чэрвеня 1937 года, змагаўся на баку рэспубліканскага ўрада ў ліку савецкіх добраахвотнікаў, быў камандзірам танкавай брыгады пад псеўданімам «Пабла». У шэрагу аперацый камандаваў буйнымі танкавымі групамі войскаў. Летам 1939 года ўдзельнічаў у баявых дзеяннях на Халхін-Голе ў якасці ваеннага саветніка па выкарыстанні бранятанкавых войскаў. Удзельнічаў у савецка-фінляндскай вайне, быў інспектарам па баявым прымяненні танкавых войскаў, а з 17 студзеня да 29 лютага 1940 года — камандуючым Рэзервавай групай войскаў. З 7 чэрвеня 1940-га — камандуючы войскамі Беларускай асобай ваеннай акругі. 22 ліпеня 1941 года Ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР быў асуджаны «за багавольнасць, самавольнае пакіданне стратэгічных пунктаў без дазволу вышэйшага камандавання, развал кіравання войскамі, бяздзейнасць улады» да вышэйшай меры пакарання і расстраляны. У 1957-м пасмяротна рэабілітаваны і адноўлены ў воінскім званні.</p> <p>1924 год — у Мінску ўведзены гарадскі аўтобусны рух. Па двух маршрутах курсіравала 15 машын.</p>	<p>1920 год — нарадзіўся Джані Радары, італьянскі пісьменнік, журналіст, выдавец, удзельнік руху Супрацілення. Аўтар аповесцяў-казак «Прыгоды Чыпаліна», «Блакiтная страла», зборніка казачных навел «Гульня ў домікі». Памёр у 1980.</p> <p>1940 год — нарадзіўся Пеле, славетны бразільскі футбаліст, атакуючы паўабаронца каманды «Сантас» (1956—1971). Правёў 92 матчы і забіў 77 галоў у складзе зборнай Бразіліі. Пеле — адзін футбаліст у свеце, які тры разы становіўся чэмпіёнам свету як гулец (у 1958, 1962 і 1970 гадах). Член сімвалічнай зборнай найлепшых гульцоў ў ўсіх чэмпіянатах свету па версіі ФІФА. З'яўляецца адным са 100 найбольш уплывовых людзей свету па версіі часопіса Time. У 1995—1998 гадах займаў пасаду міністра спорту Бразіліі. У 2002 годзе прызнаны ФІФА найлепшым футбалістам XX стагоддзя.</p> <p>1954 год — у Парыжы прадстаўнікамі ЗША, Вялікабрытаніі, Францыі, ФРГ, Італіі, Канады, Бельгіі, Нідэрландаў і Люксембурга было падпісана пагадненне аб рэмілітарызацыі Федэратыўнай Рэспублікі Германіі і ўключэнні яе ў блок НАТА. Праз паўгода краіны сацыялістычнага лагера адкажуць на гэта стварэннем Арганізацыі Варшаўскага Дагавора.</p> <p>1957 год — пачало сваю дзейнасць Міжнароднае агенцтва па атамнай энергіі (МАГАТЭ).</p>

Бачыў сон: над вёскай мілай дзіва адбылося — Паляцелі дрэвы ў вырай. Лісце засталася. Паляцелі ў рай буслянкі, а буслы ля хаты Сабраліся рана ранкам, раяцца зацята:

— На чужыну рай шукаць больш не паляцім мы, Самі будзем будаваць зямля хаціны. Будзем вольна жыць і годна на зямлі ўрадлівай... Бачыў сон: на вёсцы роднай адбылося дзіва.

Ярэна Пасякіца
Фота Слова

СЁННЯ

Месяц
Апошняя квадра 21 кастрычніка.
Месяц у сузор'і Льва.

Сонца

Усход	Заход	Даўжыня дзя
Мінск — 7.52	17.55	10.03
Віцебск — 7.44	17.42	9.58
Магілёў — 7.42	17.46	10.04
Гомель — 7.46	17.46	10.00
Гродна — 8.06	18.11	10.05
Брэст — 8.03	18.15	10.12

Імяніны
К. Андрэя, Інакенція, К. Марлены, Тэклі, Ігната, Севярына, Тодара, Яна.

Фота Максіма ШАСТАКОВА

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

Абазначэнні:
 — невялікія геамагнітныя ўзрушэнні
 — слабая геамагнітная бура
 — малая геамагнітная бура

ВІЦЕБСК 754мм рт.ст. +7...+8°C +11...+13°C	МІНСК 747мм рт.ст. +8...+10°C +11...+13°C	МАГІЛЕЎ 751мм рт.ст. +9...+11°C +12...+14°C
ГРОДНА 754мм рт.ст. +6...+8°C +13...+17°C	БРЭСТ 752мм рт.ст. +12...+14°C +17...+19°C	ГОМЕЛЬ 754мм рт.ст. +10...+12°C +12...+14°C

...у суседзях

ВАРШАВА +11...+13°C	КІЕЎ +16...+18°C	РЫГА +13...+15°C
ВІЛЬНЮС +17...+18°C	МАСКВА +10...+12°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +10...+12°C

УСМІХНЕМСЯ

Прышоў з трэніроўкі. Тлушч баліць ва ўсім целе.

— Сяброўка, не магу прыдумаць, што падырыць сваіму хлопцу! Падкажы, што наогул падабаецца мужыкам?

— Іншыя бабы.

Піць кідаюць усе. Некаторыя паспяваюць яшчэ пры жыцці.

— Люда, чаго гэта ты ляжыш тут усё ў слязах і крычэш?

— Гэта на рабоце.

Альпіністы абязваваюцца вяроўкамі, каб самы разумны з іх не ўцёк.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТАРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФЬЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИН (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛКА, С. РАСОЛКА, А. СПАНЕУСЬ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛІШУК. Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пismaў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Масцовае самакіраванне» — 292 44 12, уплывных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і далікатнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрасавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 3527.

М	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
П	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Нумар падпісаны ў 19.30
22 кастрычніка 2019 года.